

DAKBININKAS

Vol. LXXIX, Nr. 2
Sausio - January 14, 1994 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd. Kaina
Brooklyn, N.Y. 11207 \$ 1.00

LIETUVOJE IR APIE LIETUVĄ

-- Kazys Lozoraitis, Lietuvos Respublikos atstovas prie Šventojo Sosto, Lietuvos Prezidento dekretu paskirtas Nepaprastuoju ir įgaliotuoju ambasadoriumi prie Maltos ordino.

-- Lietuvos žemdirbių streikas prasidės vasario 10 d. Tokį nutarimą priėmė Lietuvos ūkininkų sąjunga. Ūkininkų sąjungos posėdyje aptarta, kaip streiko dienomis aprūpinti pienu ir jo produktais ligonines, vaikų darželius.

-- Šešių opozicinių partijų lyderiai sausio 6 d. pasirašė bendrą pareiškimą dėl Seime pradėto priiminėti Nepaprastosios padėties įstatymo. LDDP frakcijos balsais jau priimti šio įstatymo straipsniai, sakoma dokumente, yra iššūkis Lietuvos Respublikos konstitucinei santvarkai.

-- Lietuvos ir Rusijos derybos dėl iki 1940 metų Lietuvai priklausiusių pastatų Paryžiuje ir Romoje grąžinimo bus pratęstos vasario mėnesį. Taip susitarė pirmą kartą šiuo reikalu Maskvoje susitikę Lietuvos užsienio reikalų ministro pavaduotojas A. Januška ir Rusijos užsienio reikalų ministro pavaduotojai B. Pastuchov ir S. Krylov.

-- Energetikos ministras A. Stasiukynas užtikrino, kad ši pavasari pagaliau bus pradėta naftos terminalo Baltijos pajūryje statyba. Statybos vieta paaiškės po papildomų konsultacijų ši mėnesį su Latvijos vyriausybe. Planuojama, kad naujasis terminalas bus pritaikytas ir naftos produktų eksportui.

-- Labiausiai Lietuvoje skaitomų dienraščių tiražai šiais metais padidėjo. Mažiau negu pernai bus spausdinama tik "Tiesos". Keturių pagrindinių Lietuvos dienraščių tiražai šiais metais: "Lietuvos rytas" - 111,000, "Respublika" - 81,600, "Lietuvos aidas" - 60,400, "Tiesa" - 29,600.

-- Lietuvos Generalinė prokuratūra perdavė Aukščiausiam Teismui bylą dėl buvusio Lietuvos Banko valdybos pirmininko Romualdo Visokavičiaus patraukimo baudžiamojon atsakomybėn. Jis kaltinamas piknaudžiavimu tarnybine padėtimi. Generalinis prokuroras A. Paulauskas pasakė, kad jeigu kaltinimai Visokavičiui nepasitvirtins, jis atstatai tydins iš pareigų. Visokavičius sausio 6 d. surengtoje spaudos konferencijoje pareiškė, kad jam keliama byla sprog kaip muilo burbulas.

-- Nacionalinė saugumo tarnyba ir Vilniaus kriminalinė policija sulaukė grupę vilniečių, įtariamų litų, JAV dolerių bei Lietuvos pašto ženklų padirbinėjimu. Atlikę 30 kartų įtariamųjų butuose ir darbo vietose, pareigūnai rado daug daiktinių įrodymų.

-- Mokestis už įvažiavimą į Vilniaus senamiestį padidintas beveik du kartus. Vienkartinis įvažiavimas nuo šiol kainuoja viena litą, o mėnesinis bilietas - 15 litų. Už įvažiavimą nemoka tik senamiesčio gyventojai ir žmonės, turintys jame garažus.

-- Lietuvos Prezidentas A. Brazauskas sausio 20 d. su oficialiu darbo vizitu lankysis Suomijoje. Tai bus pirmas iš šešių pirmajame šių metų pusmetyje užplanuotų Lietuvos Prezidento vizitų į Vakarų Europos šalis.

LIETUVOS RESPUBLIKA PRAŠOSI Į NATO

— Ar A. Brazausko pareiškimas bus rezultatyvus? —

Sausio 3 d. Lietuvos Prezidentas A. Brazauskas išsiuntė laišką NATO Generaliniam Sekretoriui Manfred Woerner. Šio laiško turinys pasaulio masinėms informacijos priemonėms paaiškėjo sausio 4 d. naktį. Laiške Lietuvos Prezidentas oficialiai paprašė Lietuvą priimti į Šiaurės Atlanto sutarties organizaciją (NATO). Jau sausio 3 d. vakare per Lietuvos televiziją Prezidentas A. Brazauskas sakė, kad "mes pilnai suvokiame, kad šiuo pareiškimu Lietuva pradeda naują sudėtingą ir atsakingą suartėjimo su Europos Sąjunga ir NATO etapą, pareikalausiantį ryžto, naujų sprendimų ir nemažų materialinių išteklių".

Prezidentas pabrėžė, kad Lietuvos pozicija dėl narystės NATO nėra nukreipta prieš kaimynines valstybes ar kokias kitas Europos šalis, kurios visos turėtų surasti vietą naujosios mūsų žemyno saugumo struktūrose. "Mes, kaip ir anksčiau, pasisakome už glaudų Baltijos šalių bendradarbiavimą visose srityse, taip pat ir gynybos, už saugumo ir stabilumo įtvirtinimą visame Baltijos jūros regione", - sakė A. Brazauskas.

Rusija, išreikšdama baime, pirmoji reagavo į Lietuvos apsisprendimą. Sausio 5 d. ryte Rusijos Prezidentas B. Jelcin įgaliojo savo spaudos sekretorių Viačeslav Kostikov paskelbti atitinkamą pareiškimą.

Jo pradžioje sakoma, kad teisė įstoti į tarptautines organizacijas

yra pripažinta nepriklausomų valstybių teisė ir "demokratinė Rusija" gerbia šią teisę. "Tuo pačiu, kai kurių šalių, tame tarpe ir Lietuvos Respublikos, skubėjimas, su kuriuo jos siekia tapti NATO karinio-politinio aljanso narėmis, nagali nekelti susirūpinimo" - sakoma Kostikov pranešime. Toliau sakoma, kad demokratinė Rusija, jos nauja karinė doktrina, tarpvalstybinių santykių principai nesuderinami su kokiomis nors agresyviomis apraiškomis jos užsienio politikoje, todėl šalių, pretenduojančių į NATO narystę, motyvai ir argumentai neįtikinami.

Rusijos Prezidentas nerimauja dėl to, sakoma pranešime, kad NATO išplėtimas, priimant naujas nares - šalis, esančias prie pat Rusijos sienų, sukels neigiamą Rusijos viešosios nuomonės reakciją, skatins nepageidaujamų nuotaikų stiprėjimą civiliuose ir kariniuose sluoksniuose ir galų gale gali destabilizuoti karinę politinę padėtį šiame labai svarbiame pasauliui regione.

Prezidentas B. Jelcin tikisi, kad NATO šalių lyderiai ir NATO vadovybė atsisakys pozicijos dvi-prasmiškumo tuo klausimu, kuris svarbus ir pasaulio likimui, ir Rusijos nacionaliniams interesams.

Oficialūs Lietuvos pareigūnai Vilniuje pasakė, kad A. Brazauskas padarė formalų reikalavimą, jog atkreipti dėmesį į Baltijos šalių saugumą iki sausio 10-11 d. NATO šalių pasitarimo.

Tiek Latvija, tiek ir Estija šaltai reagavo į Lietuvos prašymą priimti į NATO. Aloyzas Šiaučūnas, 57 metų amžiaus, dirbantis viename iš daugelio Vilniaus kioskų sako, kad "Brazauskas teisingai pasielgė. NATO gal galės mus apginti, jeigu Žirinovskij ateis į valdžią. Ilgalaikė patirtis paprasčiausiai mums sako, kad mes negalime pasitikėti Rusija". Šiaučūno nuomonei, tikriausiai, pritaria daug Lietuvos žmonių. Tačiau Estijos užsienio reikalų ministras Poivo Klaar pareiškė, kad Lietuvos reikalavimas nebuvo suderintas su kitomis Baltijos valstybėmis ir jis gali būti nereizultatyvus. "Šis žingsnis gali būti tik simboliškas ir gali turėti tik ribotą praktinę vertę. Jis gali tik priversti NATO oficialiai atmeti šį prašymą, o tai nėra mūsų interesuose", - pasakė Klaar. Kai kurie Estijos ir Latvijos politikai sako, kad Brazauskas padarė netikėtą pareiškimą, kad pakelti savo populiarumą Lietuvoje ir parodyti, jog jis gali laikytis kietos politikos Rusijos atžvilgiu.

Kitos Europos šalys - Lenkija, Čekija, Slovakija, Vengrija, Bulgarija bei Makedonija - prieš naujuosius metus taip pat pasiprašė į NATO. Tačiau oficialius prašymus priimti į NATO yra pateikusi tik Lietuva ir Albanija.

JAV oficialūs sluoksniai bando subalansuoti Rusijos ir Rytų Europos šalių interesus. Vietoj neatidėmkelta į 4 psl.)

KATALIKŲ BAŽNYČIOS VEIKLOJ

LIETUVOS VYSKUPŲ KONFERENCIJOS POSĖDIS

Kauno arkivyskupijos kurijoje 1993 m. gruodžio 2 d. įvyko Lietuvos Vyskupų konferencijos posėdis, kuriame dalyvavo Vatikano nuncijus Lietuvoje arkivyskupas Justo Mullor Garcia, Kauno arkivyskupas kardinolas Vincentas Sladkevičius, konferencijos pirmininkas ir Vilniaus arkivyskupas Audrys Juozas Bačkis, visi Lietuvos vyskupai ir konferencijos generalinis sekretorius mons. Vytautas Kazlauskas.

Vyskupai teigiamai įvertino LR Seimo komisijos parengtą projektą "Dėl religinių bendrijų įstatymo", kuris pateiktas Seimui svarstyti.

Vyskupai nutarė pakartotinai priminti Vyriausybei susilaikyti nuo bažnytinių žemių privatizavimo, kol Seimas nutars, kokių būdu jos gali būti grąžintos arba už jas atsilųginta.

Lietuvos vyskupai nutarė pasiųsti Seimui įstatymo "Dėl religinių bendruomenių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamą turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų" alternatyvų projektą, nes Seimo komisijos parengtas projektas nebuvo derintas su Vyskupų konferencija ir yra visiškai nepriimtinas.

Prie Vyskupų konferencijos įsteigimo Masinių komunikacijos priemonių komisija, kurios pirmininku išrinktas arkivysk. Audrys Juozas Bačkis, pavaduotojais — vysk. Juozas Matulaitis ir vysk. Sigitas Tamkevičius.

Posėdyje buvo taip pat apsvastyta Lietuvos Caritas federacijos veikla ir priimta rezoliucija dėl organizacijos perorgani-

zavimo visuotiniame suvažiavime.

Lietuvos ganytojai apsvastė katalikų laikraščio "XXI amžius" vyriausiojo redaktoriaus prašymą pagelbėti katalikų spaudai ir nutarė, jog šiuo metu, esant itin sunkiai ekonominei padėčiai, reikia pasitenkinti vienu katalikiškos krypties laikraščiu ir jį remti, o mažų ir visais atžvilgiais silpnų laikraščių neremti.

MINĖJIMAS ŠILUVOJE

Žmonės 1993 m. lapkričio 13 d. suvažiavo į Šiluvą ne tik pasimelsti, bet ir paminėti vieną suaktį: prieš 15 metų, 1978 m. lapkričio 13 d. buvo įkurtas Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komitetas, kurį sudarė kunigai J. Kauneckas, A. Svarinskas, S. Tamkevičius, SJ. V. Vėlavičius ir J. Zdebskis, SJ. Šia proga iškilmingas mišias koncebravo Telšių vysk. Antanas Vaičius, Kaišiadorių vysk. Juozapas Matulaitis, Vilkaviškio vysk. Juozapas Žemaitis, Kauno vysk. augziliaras Sigitas Tamkevičius ir grupė kunigų.

Pasakytame pamoksle, vysk. Sigitas Tamkevičius priminė komiteto įsteigimo istoriją, vaidmenį ir atliktą darbą. Komitetas buvęs oficialus organas, skelbęs pasauliui apie katalikams daromas skriaudas Sovietų Sąjungoje. Kalbėdamas apie dabartį, vyskupas pažymėjo, jog dabar iškilęs ne vienas pavojus. Vienas iš jų esąs "laukinis liberalizmas", suprantamas kaip galimybė daryti viską ką nori. Kita blogybė — iš Vakarų plūstančios sektos. "Čia turime būti ypač budrūs, nes prarasime vaikus, prarasime

ateitį", pabrėžė ganytojas, pridurdamas, jog daugelis sektų psichiškai traumuojančios tuos, kurie dalyvauja jų renginiuose. Trečias pavojus — mūsų pačių susiskaldymas. Susiskaldymo padarinius rodą paskutinių rinkimų rezultatai.

(nukelta į 2 psl.)

Sausio 13-osios aukos kasmet prisimenamos prie Lietuvos TV bokšto. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

Orvido muziejuje prie Salantų. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

"ŠEIMOJE GIMSTA ŽMONIJOS TAIKA"

Jau eilę metų popiežius Jonas Paulius II sausio pirmąją dieną kreipiasi į pasaulį taikos reikalu.

1994-uosius metus Jungtinių Tautų Organizacija paskelbė Tarptautiniais Šeimos metais. Šv. Tėvas ir Pasaulinę Taikos dieną tartum įjungia į Šeimos metų renginius. Paskelbtame kreipimesi, kurio antraštė "Šeimoje gimsta žmonių taika", Popiežius gvildena taikos ir šeimos sąsajas.

-o-

Pasaulis "trokšta taikos, jam būtinai reikia taikos, — rašo Jonas Paulius II savo kreipimesi. — O vis dėlto karai, konfliktai, iškerojęs smurtas, socialinis nestabilumas ir skurdas nesiliauja skinti nekaltųjų gyvybes ir skaldyti individus bei tautas. Taika kartais atrodo kaip nepasiekiamas tikslas. Kaip gi tikėtis jos įsiviešpatavimo šiame šaltumo ir abejingumo kupiname, neretai neapykantos užnuodytame klimato, jei taika bręsta tik ten, kur klesti solidarumas su meile?"

Vis dėlto negalime nuleisti rankų. Žinokime, jog taika, nepaisant visko, yra įmanoma, nes

ji įrašyta pirmąją Dievo plane, — tęsia Popiežius savo kreipinasi, skirtą Pasaulinei taikos dienai.

Dievas norėjo, kad žmonija gyventų daroje ir taikoje; darną ir taiką jis padarė žmogaus, sukurtą "pagal savo paveikslą", būties pagrindu. Dievo panašumas atsisipindi ne tik individuose, bet ir toje ypatingoje žmonių bendrijoje, sudarytoje iš vyro ir moters, kurie susijungę meilėje tampa "vienas kūnas" (Pr. 2, 24). Juk parašyta: "Dievas sutvėrė žmogų kaip savo paveikslą: sukūrė jį kaip Dievo atvaizdą, kaip vyrą ir moterį juodu sutvėrė" (Pr. 1, 27). Šiai specifinei

(nukelta į 4 psl.)

Lietuvoje paminėta Sausio 13-oji

Sausio 13-ąją Lietuvoje minima Laisvės gynėjų diena. Prieš tris metus, sausio 16 d., Vilniuje Arkikatedros aikštėje skambėjo Justino Marcinkevičiaus atsisveikinimo su didvyriais žodžiai: "Mūsų Nepriklausomybės augalas gausiai palaisytas šventu jos gynėjų krauju. Amžinam gyvenimui ant Lietuvos patekėjo jų širdys. Gyvensime ir kovosime jų šviesoje."

1994 m. sausio 13 d. Vilniuje įvyko Seimo posėdis. Jame dalyvavo Lietuvoje akredituoti užsienio šalių ambasadoriai, Lietuvos Katalikų Bažnyčios hierarchai bei kitų religinių konfesijų atstovai, žuvusių už Lietuvos nepriklausomybę artimieji.

Sausio 13 d. prie Seimo rūmų, Televizijos bokšto, Televizijos ir radijo pastato buvo uždegti laužai. Vidurnaktį, iš sausio 12-osios į 13-ąją, Vilniaus universiteto Šv. Jono bažnyčioje buvo surengtas gedulingas koncertas.

Sausio 13 d. 12.30 val. Vilniaus Arkikatedroje bazilikoje prasidėjo mišios. Po jų Vilniaus Antakalnio kapinėse įvyko iškilmingas ceremonias žuvusiųjų už Lietuvos nepriklausomybę atminimui pagerbti. Mišios už žuvusiuosius sausio 13-ąją buvo aukojamos visose Lietuvos bažnyčiose.

"...Lietuva iškelia ir išaukština savo gynėjus, dar sykį patvirtindama, kad nemirtingumą ir amžiną šlovę suteikia tikrai Tėvynė" (iš J. Marcinkevičiaus kalbos 1991 m. sausio 16 d.).

“Tėvynės Sąjungos” suvažiavime prof. Vytautas Landsbergis tarp dalyvių. Suvažiavimas vyko Vilniuje gruodžio 11-12 dienomis. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

“LAIKINAS ĮSTATYMAS”: AMŽINAS?

Advokato S. Povilo Žumbakio komentarai, transliuoti Chicagoje per “Amerikos Lietuvių Radijo” programą, kuriai vadovauja Anatolijus Šlutas.

-o-

Prieš penketą mėnesių LDDP dominuojamas Seimas Lietuvoje priėmė “laikiną” įstatymą “Dėl Lietuvos Respublikos operatyvinės veiklos įstatymo papildymo”.

Seimo motyvacija – kaip nors apriboti kasdien plintančius nusikaltimus Lietuvoje. Ribotas šio įstatymo tikslas buvo sustabdyti kriminalinę “reketierininkų” veiklą.

Įstatymas suteikia valdžios įstaigoms teisę sulaikyti įtariamus “reketierininkus”, apklausinėti ir areštuoti juos dvejim mėnesiams, be jokių pagrindinių teisių, išskyrus atvejus, kuomet pasirodo, jog sulaikymui nebuvo pagrindo. Tokiu atveju nukentėjus gali gauti valdžios nuostatytą kompensaciją už jo teisių pažeidimą...

Tuomet komentavau, jog tokie įstatymai yra pavojingi, nes “beveik visur kelias į valdžios viešpatavimą yra pagrįstas laikiniais” įstatymais... šūkiu “atstatyti tvarką”.

Taip pat komentavau, kad tokie “laikini” įstatymai ne tik veda į diktatūrą... Jie tampa pagrindiniais įstatymais, kurių nebeatšaukia įsitvirtinusios valdžios.

Akivaizdu, jog per penkis įstatymo galiojimo mėnesius Mafijos ir bendrai kriminalistų veikla ne tik nesumažėjo, bet ir išsiplėtė visame krašte.

Geras pavyzdys būtų žurnalisto Vito Lingio nužudymo byla. Buvo sulaikyta eilė ne lietuvių kilmės įtariamųjų. Remiantis spauda ir valdžios pasisakymais, yra rimtų faktų, liudijančių juos dalyvavus žurnalisto nužudyme.

Vienam iš sulaikytų kriminalistų pasiūlius kuklų užstatą, teisėjas jį išleido... Kaip galima paaiškinti tokį teismo darbuotojo elgesį? Negirdėta, kad kaltinamas žmogžudyste asmuo galėtų palikti užstatą ir išeiti iš kalėjimo?!

Nors, galbūt V. Lingio byla nėra tiesiogiai susijusi su tuo “laikiniu” įstatymu, vienok, tos bylos eiga rodo tikrąją padėtį Lietuvoje... tikros teisinės sistemos ligos simptomus.

Niekas kitas, bet Prezidentas A. Brazauskas skiria teisėjus į Aukščiausiąjį bei kitus teismus. LDDP dominuojamas Seimas juos tvirtina. Šis Konstitucijos punktas yra itin pavojingas.

Lietuvos teismai yra nepasikeitę ir tebėra panašūs į sovietinių laikų teismus. Gal tik tie patys teisėjai apsilvę šiek tiek kitokiais drabužiais. LDDP nekeis savųjų teisėjų naujais.

Kol teisinė sistema nebus pertvarkyta iš pagrindų, kol tauta nepradės pasitikėti teismų dar-

buotojų etika ir sąžiningumu, tol pagarbos teisei Lietuvoje nebus. O be pagarbos teisės sąvokai ir teismams negali būti tvarkos.

Šiandien prie Lietuvos vairo sėdinčių žmonių rankose yra didelė galia tą neteislingą teismų sistemą pertvarkyti. Ne laikiniais ir pavojingais įstatymais, bet iš pagrindų. LDDP kitų partijų, kitų vadų kaltinai negali.

Lietuvai skubiai reikia pakeisti teisėjus, į jų vietą paskiriant sąžiningus ir principingus asmenis. Reikia prašyti demokratinių šalių pagalbos. Teisinė sistema negali likti užmiršta, jos reformos turi būti atliktos visų pirma.

Prezidentas A. Brazauskas turi galimybę tai atlikti.

Septynių Lietuvos politinių partijų vadai kreipėsi į Prezidentą A. Brazauską, prašydami nepasirašyti šio laikino įstatymo pratęsimo.

Atsisaukime partijų vadai argumentuoja, kad įstatymo “tekste yra itin daug neapibrėžtų ir dviprasmiškų normų, tokių kaip ‘grėsmė visuomenės rimčiai’, kuri praktiškai bus interpretuojama vienos partijos vadovybės nuožiūra ir pradės veikti vienos partijos, sudarančios Seimo daugumą, sprendimu. Mes prašome Jūs panaudoti Prezidento autoritetą ir sustabdyti tą neleistą įvykių raidą”.

Prezidentas gali tai padaryti. Jeigu jis nori dar išlaikyti bent kiek pagarbos Vakaruose, turi atkreipti dėmesį į šį prašymą ir atnvesti tą diktatūrinį įstatymą.

Matysime, koks bus Prezidento elgesys. Jeigu jis yra tikrai nuoširdus demokratas, kaip kad apie jį kalbėjo gerbėjai Vakaruose, jis to pratęsimo nepasirašys. O jeigu pasirašys, gal tik dėl to, kad jau nebeturi galios kontroliuoti savo vidaus patarėjų ir partiečių veiksmų.

Tik nepasirašyti to įstatymo pratęsimo neužtektų. Reikia skubiai imtis visuotinės teisės reformos. Lietuva negalės išlikti nepriklausoma, jeigu ją valdys biurokratai – mafiozai. Kraštas, neturėdamas neutralios teisės sistemos, negali išsivystyti į modernią valstybę. Įstatymai turi galioti visiems vienodai, nesvarbu, kokiai partijai priklauso, ir kokių kontaktus turėtų valdžioje.

Pasaulio verslininkai neinvestuos savo kapitalo į kraštą, neturintį teisinių principų, tarptautiniai fondai ir valdžios netoleruos vagių ir žudikų lizdo Europos centre. Jau dabar daug kas aplenkia Lietuvą pakeliui į Rusiją, nes per pastarąją nėra saugu keliauti.

Lietuva nėra toks didelis kraštas, kaip Kinija, ar turtinga gamtos šaltiniais, kaip Vietnamas, į kurį kapitalistai rizikuotų investuoti, nors ir ten viešpatuoja viena neteisėta partijos sistema. Tik susitvarkiusi savo vidaus reikalus, besiremiančius tvirta, principinga teisine sistema, Lietuva galės pritraukti rimtą užsienio kapitalą.

Prezidentas Algirdas Brazauskas kuo skubiau turėtų pradėti “gydyti” šią krašto ligą. Jis, tikriausiai, turi užtenkamai ir sugebėjimo tai atlikti. Bet neaišku, ar jis nori tikros reformos? Ar jo artimi kolegos pritaris tokiems pakeitimams? Jeigu jis nesims tikrų priemonių, tai reikš, kad kriminalinis elementas partiečiams nėra svarbi problema. Taip daug kas mano čia ir Lietuvoje.

Jeigu Prezidentas pasirašys laikino įstatymo pratęsimą, mes žinosime, kad ne teisingumas, ne priesaika laikytis Konstitucijos, o savųjų interesų apsaugojimas Prezidentui yra svarbiausia.

KATALIKŲ BAŽNYČIOS VEIKLOJ

(atkelta iš 1 psl.)

KRAŽIŲ SKERDINIŲ 100-ŲJŲ METINIŲ MINĖJIMAS

Vilniuje Lietuvių katalikų mokslo akademija lapkričio 20 d. surengė Kražių skerdinių 100-ųjų metinių minėjimą, kuriam pradėta ruošti dar pernai: drauge su Kraštotyros draugija organizuota kompleksinė ekspedicija po Kražių apylinkes. Grupės autorių, dalyvavusių ekspedicijoje, parašyta knyga “Kražiai” netrukus bus atiduota spausdinti. 1993 metų gegužės mėnesį Vilniuje ir spalio mėnesį Kražiuose buvo surengtos konferencijos šiai sukakčiai paminėti.

Baigiamoji jubiliejinė konferencija įvyko Vilniaus Šv. Kazimiero bažnyčioje, kur už Kražių bažnyčios gynėjus buvo aukojamos mišios, giedami “žemaičių kalnai” – giesmės, giedamos einant Kryžiaus kelią Žemaičių Kalvarijoje.

Mokslinėje konferencijoje pranešimus skaitė istorijos mokslų daktarė A. Vasiliauskienė, kun. J. Boruta, lituanistas P. Subačius. Pasak jų, Kražių bažnyčios gynimas – ryškiausias pavyzdys, liudijantis, kaip lietuvių tauta priešinosi carinės Rusijos vykdomai nutautinimo ir katalikų tikybos slopinimo politikai. Praėjusiam šimtmečiui vien tikrai Žemaičių vyskupijoje buvo uždariti 46 vienuolynai ir bažnyčios. Tikintieji priešinosi, gynė maldos namus. Žiauriai buvo susidorota su Kražių bažnyčios gynėjais: kazokai devynis nužudė, daugelį sužalojo. 1893 m. lapkričio 27 d. Lietuvos ir pasaulio istorijai tapusi žinoma kaip Kražių skerdinių diena.

VATIKANO TARPTAUTINĖ KONFERENCIJA “VAKAI – VISUOMENĖS ATEITIS”

Vatikane, popiežiaus Pauliaus VI salėje, 1993 m. lapkričio 18-20 dienomis vyko tarptautinė konferencija “Vaikai – visuomenės ateitis”. Tai jau aštuntoji Popiežinės sveikatos apsaugos tarybos rengiama konferencija aktualioms žmonių problemoms aptarti. Vieno iš pagrindinių organizatorių, kardinolo Fiorenzo Angelini kvietimu rengi-

— Klaipėdos akcinė bendrovė “Kintėnė” nuo pirmųjų šio mėnesio dienų pradėjo ruošti vyriškų kojinių siuntų Vokietijai. Pagal sutartį su šios šalies bendrove “Kreissig” įmonė iki metų pabaigos turi pateikti vienuolika milijonų porų įvairių dydžių, raštų ir spalvų kojinių. Tai – gana solidus užsakymas, sudaręs pusę metinės gamybos apimtį. Tačiau Klaipėdos akcinė bendrovė “Kintėnė” vis dar neišnaudoja ketvirtadalio savo pajėgumų.

nyje dalyvavo ir Lietuvos atstovė – Caritas federacijos šeimos centro vadovė gyd. N. Liobikienė ir gydytoja iš Žemaičių Kalvarijos A. Mickuvienė.

Informacijos centrui gydytoja Nijolė Liobikienė pasakė, jog prie konferencijos organizavimo prisidėjo ir Italijos United Nations International Children's Emergency Fund (UNICEF) bei World Health Organization (WHO). Paskaitose, kurias skaitė lektoriai iš viso pasaulio, kalbėta apie vaikus kaip visuomenės ateitį, žmogaus vystymosi etapus iki ir po gimimo. At-

reipiant dėmesį į genetinių eksperimentų moralinę pusę, akcentuota, jog nevalia žaisti su gyvybe, kuri esanti šventa. Daug dėmesio skirta AIDS problemoms.

N. Liobikienė pasakė, jog paskutinę dieną konferenciją aplankė Šv. Tėvas, kuris, visus pasveikinęs, pasidžiaugė dalyvių noru spręsti opiausias žmonių problemas. Savo kreipimesi popiežius Jonas Paulius II akcentavo svarbiausią vaikų teisę – būti mylimais. Vėliau popiežius konferencijos dalyviams suteikė audienciją.

VIRGINIA ALEKSANDRAVIČIŪTĖ, lietuviškai kalbanti advokatė, teikia paslaugas IMIGRACIJOS bei ŠEIMOS teisiniuose reikaluose. The American Immigration Lawyers Association narė. Turi leidimą praktikuoti Massachusetts ir Washington, D.C. One Bulfinch Place, Suite 100, Boston, MA 02114. Tel.: (617) 723-2242; FAX: (617) 723-1899.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest Pkwy St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujojoje vietoje - OHLERT-RUGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigą kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuvinių pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIJO PROGRAMA “AUŠRA”. WINC-FM 90.5, Worcester, MA. Sekmadieniais 8-9 val. vakaro, Edwardas Meilus, Jr., 70 Curtis St., Auburn, MA 01501. Tel. 508 753-7232

NEW YORK-NEW JERSEY-Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9-9.30 val. ryto WNWK105.9 FM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bay-side, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 769-3302.

NEW JERSEY, NEW YORK - “Music of Lithuania” programa, vedama anglų kalba iš Seton Hall Universiteto stoties, 89.5 FM banga, girdima sekmadieniais nuo 12 iki 1 val. popiet. “Lietuvos atsiminimai” programa iš tos pačios stoties, girdima sekmadieniais nuo 1 iki 2 val. popiet. Dr. J. J. Stukas - direktorius, 234 Sunlit Dr., Watchung, NJ 07060. Tel. 908 753-5636.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAM I NEMOKAMAI
PRISTATOMI I VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Kasolino
MEMORIALS
66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENINTĖLE VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

“Tėvynės Sąjungos” suvažiavimo dalis dalyvių. Suvažiavimas dirbo gruodžio 11-12 dienomis Vilniaus operos ir baleto teatre. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĖKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI

IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS GRUPINĖS KELIŲNĖS I LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTĖLĖMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300, FAX 718 769 - 3302

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207

Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964

Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637

Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in July

POSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Juokiasi tik sovietinė pušis

Kai Lietuvą okupavę bolševikai nustojo pasitraukusius į Vakarų Lietuvius vadinti "nusikaltėliais, pabėgusiais nuo liaudies keršto", mums tarsi malonę suteikė "nukirstos šakos" pavadinimą. Ir tada prasidėjo gėdinimai: lapai nuvyti, šaka nudžiūti ir svetimo krašto kirvarpos galutinai sunaikinti. Maskvos statybiniai Lietuvoje įtikinėjo mus užmiršti kovą dėl Lietuvos laisvės, susigyventi su sovietiniu status quo ir išeivijos tautinę gyvybę gelbėti "kultūrinio su kraštu bendradarbiavimu".

Lietuviškai kalbą sovietiniai agentai su "nukirstos šakos" įvaizdžiu vikriai šmaizinėjo išeivijoje savo kėslams palankią dirvą suradę tarp kairiųjų liberalų. Tas apgaulingas įvaizdis vienam kitam ir geravaliui išeivijos šviesuoliui apuko galvą ir išvedė į tautinio nusiagažavimo klystkelius. Atsirado pedagogų, kurie lietuvybės labui buvo linkę lituanistines mokyklas aprūpinti okupuotos Lietuvos vadovėliais, kuriuose vietoj krikščioniškos moralės vertybių buvo skiepijamas Lenino kultas.

Keturi išeivijos lietuviai, tarp jų trys žinomos pavardės, septintame dešimtmetyje jau buvo valdžios įstaigose įregistravę "Amerikos lietuvių fondą kultūrinio bendradarbiavimo" veiklai finansuoti. Tik kažkodėl susilaukė ir jį viešumą nebeišėjo.

Kovojanti dėl Lietuvos laisvės išeivija niekad nebuvo tapusi nulūžusia šaka. Gyvybingos nepriklausomoje Lietuvoje susitelkusios versmės gaivino patriotinės visuomenės tautinę sąmonę ir skatino veiklą. Kiekvienas patriotas lietuvis, fiziškai persodintas į svetimą dirvą, dvasinėmis šaknimis siekė tų versmių ir iš jų sėmė stiprybę. Gy-

vąjį ryšį su tomis versmėmis praradę tik tie lietuviai, kurie šaipėsi iš kovos dėl Lietuvos laisvės ir kūryboje niekino patriotinę tematiką. Kūrybinės laisvės pretekstu vietoje patriotikos jie mieliau priėmė pornografiją, kaip šėkėmos kūryboje.

Lietuvos okupantai "nukirstos šakos" įvaizdžiu siekė sunaikinti išeivijos pasitikėjimą savo jėgomis ir prijaukinti prie Maskvos durtuvais paremtos Lietuvoje valdžios, kaip vienintelio Lietuvoje augančio medžio. Jie norėjo išeivius įtikinti, kad be bolševikinių syvų "nukirsta šaka" sunyks. Bet jiems nepavyko. Mes supratome, kad siūlomi syvai iš tikro buvo tautiniai nuodai patriotinei išeivijos sąmonei apnuodyti.

Sovietinėje sąmonėje vienas medis, kaip tautos simbolis, taip giliai įaugęs, kad senoji nomenklatūra ir dabar juo tebeoperuoja. Charakteringas pavyzdys — 1993.IX.15 "Tiesos" dienraštyje Lietuvoje paskelbtas straipsnis "Pušis tebesijuokia". "Tiesa" yra LDDP organas, formaliai gan gerai redaguojamas, tačiau idejiškai nepajėgia arba nenori atsiplėšti nuo komunistinių stereotipų. Ir tame straipsnyje koks tai Jonas Bielskis įrodinėja, kad dabartinė Lietuva — tai vienas didelis šakotas medis. Vienos šakos stribų palikimo, kitos — laisvės kovotojų, dar kitos NKVD ir KGB bei politinių kalinų ir tremtinių, taip pat prisitaikėlių ir rezistentų, išžudytų, iškankintų ir suluošintų. Pagal autorių, visos šakos savo praeitimi gali puikuotis, nes visada ošusios Lietuvos laisvės ilgesiu ir dabar galinčios jaustis lygiavertėmis ir būti išdidžios.

Tokio medžio įvaizdis bolševikinei minčiai labai naudingas:

ŠEIMOS KVIEČIAMOS SUVOKTI SAVO MISIJĄ

— Iš Vilniaus arkivyskupo metropolito kalėdinio laiško —

Šventas Kūčių vakaras ir vėl beldžiasi į mūsų namų duris. Jis sukvies visus šeimos narius aplink šventišką, baltą drobule uždengtą stalą, kad, palikę už durų savo sunkumus ir rūpesčius, pasidalintume meilės, atlaidumo, gerumo paplotėliu, kuris primena mums didžiąją Dangaus Dovaną — Dievą tapusį vienu iš mūsų, kad savo meile ir auka suteiktų mums Dievo vaikų gyvenimą.

Angelų pakviesti, piemenys su nuostaba žvelgė į ant kieto šieno patalo gulintį Kūdikį Jėzų. Tyros vargdenių širdys, nors ir nesuprato Didžios Paslapties, bet jautė Dievo artumą ir šlovino Jį bei garbino, o išėję iš tvartelio skubėjo, džiugia žinia nešini, pas savo artimuosius, kad su jais pasidalintų patirtu džiaugsmu.

Mes geriau už piemenėlius pažįstame Dangiskąjį Svečią, kuris panorą ateiti į mūsų vargūną žemelę, kad pasidalintų su žmonių vaikais savo meile. Die-

niekas dėl savo praeities neturi gedytis, visi yra lygiaverčiai, o senoji nomenklatūra, kaip turinti praktinę patirtį, naudingesnė valstybinių struktūrų viršūnėse. Taigi, geri buvome, kai valdėme anksčiau, geri esame, kai valdomė dabar. Politiniai kaliniai ir tremtiniai, kentėję praeityje, gali pakentėti ir dabar. Savo tezes Bielskis stengiasi paremti žurnalisto Bronio Railos citatomis, paimtomis iš Lietuvoje išleistos knygos "Kodėl antrai?". O kontroversinei rašytojo Justino Marcinkevičiaus knygai "Pušis, kuri juokiasi" užgieda beveik himną: "Man ir dabar ta apysaka skamba kaip simfonija". Ta "simfonija" ir paties autoriaus ausiai dabar neturėtų būti maloni. Jei būtų kitaip, būtų nenormalu.

Tauta nėra vienas didelis medis, auginąs skirtingo palikimo šakas. Išeivija nebuvo to medžio atplaiša. Jei taip būtų, pranyktų skirtumas tarp gėrio ir blogio. Nusikaltėliai taptų lygiaverčiai su nusikaltimų aukomis. Norint lyginti, tauta labiau prilygtų miškai, o ne medžiui. Kiekvienas atskiras individas už savo veiksmus turi prisiimti bent moralinę atsakomybę. Kol to neįvyks, juoksis tik bolševikinė pušis. Lietuviškoji verks.

vas atėjo mūsų gelbėti! Tai nuostabusia meilės istorija. Dievas įeina į žmonijos istoriją, amžinybė susilieja su laiku, šviesa išsklaido pasaulio tamsumas. Nuo šios akimirkos žmogaus likimas nebeatskiriamas nuo Dievo, nes Dievas tapo Žmogumi.

...Dievas pašventino šventą šeimos ryšį, panoręs ateiti į pasaulį per šeimą. Kaip ir kiekvienas kūdikis, jis gavo gyvybės dovaną iš savo Motinos, pasisavindamas iš jos dorybes, kurias taip lengvai pereina iš motinos širdies į sūnaus širdį. Marija mokė savo Kūdikį tarti pirmuosius žodžius, mokė melstis, mylėti Dangiskąjį Tėvą, jį perdavė religijos tradicijas bei tautos kultūrą, šeimos papročius, Tėvynės meilę...

Kas padėjo Marijai ir Juozapui iškęsti visus žemės vargus ir skausmus? Angelo apreiškimo metu ištartas "Fiat" — "Tebūna" buvo Marijos atsakas į Dangaus Tėvo kvietimą tapti Jo Sūnaus Motina. Tuo ji priėmė ne tik garbę būti Dievo Motina, bet ir visą atsakomybę, savęs atsižadėjimą, Dievo valios ir Jo planų vykdymą. Mariją ir Juozapą jungė gilus tikėjimas. Tikėjimas visagaliai Dievo meile neleidė jiems sugniužti po žemiškais sunkumais, padėjo išlaikyti visada gyvą ir skaisų šeimos židinį.

...Mūsų kalėdinis linkėjimas ir malda tebūna šiandien už mūsų šeimas, kad sugebėtų jos, kaip tos mažos tvirtovės, apsiginti ir atsilaukiyti prieš mūsų laikų blogį, kuris grasina užgesinti namų židinius, siūlydamas amžinąsias vertybes iškeisti į laikiną malonumą akimirkas.

...Vaikai, kurie šeimoje nuo pat pirmų dienų patiria meilę ir vieni kitų pagarbą, išmoka gerbti kiekvieną žmogų, mylėti artimą, bendrauti su kitais, — išauga sąmoningais Bažnyčios nariais ir gerais Tėvynės piliečiais. Krikščioniška šeima yra praturtinama Santuokos malone ir pareigomis, kur vaikai nuo ankstyvo amžiaus išmokomi pažinti ir garbinti Dievą. Krikščionišką šeimą II Vatikano Susirinkimas pavadino "namų židinio Bažnyčia", kur tėvai, žodžiu ir pavyzdžiu, yra savo vaikams pirmieji tikėjimo skelbėjai. Tik šeimos mokykloje galima išmokyti ištikimybės ir vienybės atlaidumo darbo pasidalinimo, pasiaukojimo, meilės ir rūpesčio kitais be egoizmo ir apskaičiavimo.

...Šiandien visas pasaulis su viltimi žvelgia į šeimas. Jungtinės Tautos ateinančius metus paskelbė Šeimos metais. Šv. Tėvas ragina Katalikų Bažnyčią prisijungti prie Šeimos metų minėjimo nuo Šventosios Šeimos

šventės iki ateinančių metų tos pat šventės, kviesdamas šeimas melstis, atsinaujinti ir apsvastyti bei suvokti savo misiją pasaulyje.

Mūsų tautos ir Bažnyčios atsinaujinimas turi prasidėti nuo šeimų evangelizacijos. Kviečiame visus Lietuvos žmones prisidėti prie šio Šventojo Tėvo ir mūsų visų raginimo ir visų pirmą savo šeimose kurti mažąsias Evangelijos mokyklas, o vėliau ir plačiau tarpusavyje dalintis Dievo pažinimo ir artimo meilės dovanomis.

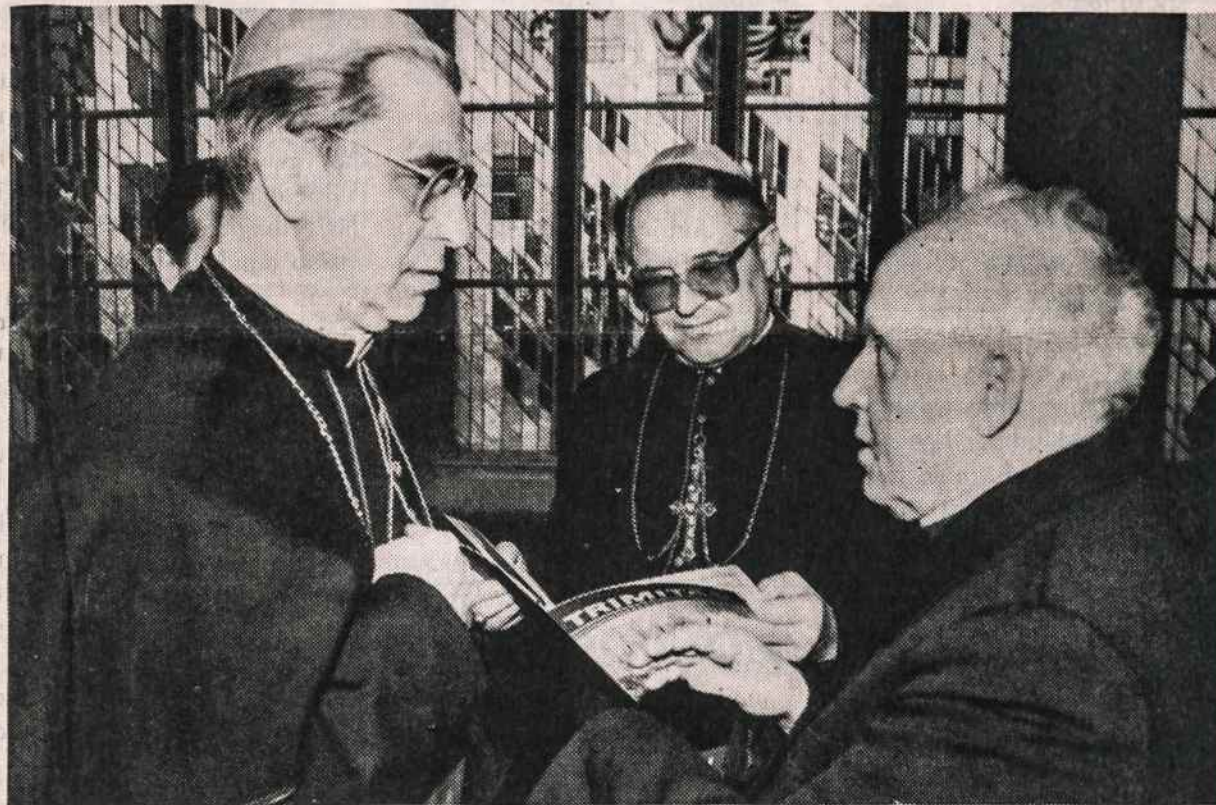
Šventoji Šeima šiandien mūsų visų laukia prie Dieviško Kūdikių lopšio, kad iš ten pasisemtume ryžto ir jėgų savo tolimajam gyvenimui.

...Nuoširdžiai sveikinu visus mielus Kunigus, Seseles ir Tikiščiuosius, o ypač visas Šeimas su šventomis Kalėdomis. Taika, meilė ir ramybė tegyvena Jūsų namuose ir širdyse.

1993 metų Kalėdos

Audrys Juozas Bačkis,
Vilniaus arkivyskupas metropolitas

— Kūno kultūros ir sporto departamente sausio 6 d. pagerbtas geriausias Lietuvos 1993 metų sportininkas — pasaulio bokso vicečempionas ir Europos čempionas Vitalijus Karpaciauskas. Jam įteikta "Pumos" firmos dovana — sportinės aprangos komplektas.

Arkivysk. Audrys J. Bačkis, vysk. Paulius A. Baltakis, OFM, ir mons. Kazimieras Vasiliauskas Parlamento rūmuose Vilniuje. Viktoro Kapočiaus nuotrauka.

DARIUS IR GIRĖNAS

JŲ SKRYDŽIO
60 METŲ
SUKAKTĮ
PRISIMENANT

28

PAULIUS JURKUS

Pagarbą atidavė vokiečių lakūnai, kariuomenė ir policija.

Stetinė karstai buvo sudėti į trimotorį didelį Deruliuotą lėktuvą ir nuskraidinti į Karaliaučius. Čia iki pusės stiebo vėliavas nuleido visi Karaliaučiuje esą konsulatai.

Lietuvos konsulu Karaliaučiuje tada buvo Jonas Budrys, vėliau buvęs gen. konsulu New Yorke. Jis tada pareiškė, kad žuvę lakūnai buvo lietuviai, nors ir gyveno Amerikoje. Priminė, kad Lietuvos vyriausybė žuvusius lakūnus į Lietuvą gabens oro keliu, nes jų tikslas ir buvo lėktuvu pasiekti Kauną. Čia užuojautas pareiškė ir kitos valstybės.

Didysis trimotoris lėktuvas karstus skraidino į Kauną.

Ties Lietuvos siena pasitiko 9 Lietuvos karinės aviacijos lėktuvai ir didįjį lėktuvą palydėjo į Kauną, į tą aerouostą, kur Darius ne kartą kilo ir tūpė.

Tūkstantinė žmonių minia su liūdesiu ir ašarom pasitiko žuvusių lakūnus.

Gedulo dienos

Į Kauną didvyrių lakūnų karstai buvo atvežti liepos 19 d. Gi liepos 20 d. išėjus "Lietuvos Aidas" pirmame puslapyje aprašė jų paskutinę kelionę ir įdėjo sudužusios Lituanikos nuotrauką. Prezidentas Antanas Smetona paskelbė, kad žuvę lakūnai apdovanojami penktojo laipsnio Vyties kryžiumi. Lietuvos aeroklubas paskelbė 30 dienų tautos gedulą. Kaune prie visų namų buvo iškeltos tautinės vėliavos, perjuostos juodu kaspiniu. Svetimų valstybių atstovybių vėliavos buvo nuleistos iki pusės stiebo.

Į Kauno aerouostą susirinko 50,000 žmonių minia. Lietuvos vyriausybė, kitų valstybių atstovai, įvairūs Lietuvos kariuome-

nės daliniai. Lėktuvas su karstais du kartus apskrido miestą ir pradėjo leistis. Tada suskambėjo visos Lietuvos bažnyčių varpai ir sukaukė fabrikų sirenos.

Iš didžiojo lėktuvo buvo išimti karstai su lakūnų palaikais. Kapitono Stepo Dariaus karstą nešė Lietuvos karo lakūnai, o Girėno karstą — Lietuvos aeroklubo nariai. Orkestras sugrojo Lietuvos ir Amerikos himnus, Amerikos atstovas užtiesė Amerikos vėliavą šalia Lietuvos ir Vyčių kryžiaus vėliavų.

Kalbėjo Lietuvos krašto apsaugos ministerio pavaduotojas

Soldino miške Lituanikos griuvėsiai, atitrūkęs motoras su aplankstytu plieno propeleriu, išmėtyti laišakai ir kiti daiktai.

Vyt. Vileišis, Amerikos atstovas M. L. Straffordas, aeroklubo pirmininkas, prof. Z. Žemaitis, aviacijos viršininkas pulkininkas S. Pundzevičius, Kauno miesto burmistras J. Graurokas. Buvo nešami apie 50 vainikų, ejo garbės sargybų kuopa. Einant per Vytauto tiltą, didysis lėktuvas, atvežęs žuvusius lakūnus, pakilo, apuko ratą ir atsisveikino su Kaunu.

Karstai buvo atnešti į Kauno baziliką ir ten paliko per naktį. Tūkstančiai žmonių praėjo pro karstus, atsisveikindami su lakūnais.

"Lietuvos aidas" apie žuvusius lakūnus

Praeitą vasarą "Darbininko" redakcija iš Felikso Bočiūno, gyvenančio Sunny Hills, FL, gavo laišką. Tai buvo istorinis "Lietuvos aidas" dienraščio numeris, išleistas kaip tik Dariaus ir Girėno žuvimo metu. Šio numerio išleidimo data buvo 1933 m. liepos 20 d.

Tą dieną lakūnų kūnai buvo atvežti į Kauną ir paguldyti bazilikoje, kur vyko iškilmingos laidotuvių pamaldos.

Numeryje plačiau aprašoma, kas tada vyko Vokietijoje ir Lietuvoje. Yra įdomių detalių, kurios vertos dėmesio. Prie jų ir grįžtame.

Žinia, kad tikrai žuvo lakūnai, Kaune buvo patvirtinta tik liepos 17 d., 4 val. popiet. Pirmuoju traukiniu į žuvimo vietą išvyko Lietuvos aeroklubo atstovas aviacijos kapitonas Morkus ir inž. Bulota. Jie manė, kad traukiniu pasieks Kūstriną, tačiau pakelyje buvo įspėti, kad išliptų Landsbergo stotyje. Jiems kelionę sumaišė lenkų koridorius ir pajūtrį. Išlipę Landsbergo stotyje, jie automobiliu buvo nuvežti į Soldiną, kuris nuo Landsbergo yra už 36 km.

Nuvykę atstovai tuoj prisistatė apskrities valdyboje, kuri parūpino automobilius nuvykti į nelaimės vietą. Visi valdžios žmo-

nės lietuviams parodė daug palankumo, mielai patarnavo, organizavo reikiamas keliones, atidavė pagarbą žuvusiems lakūnams. Lietuvos atstovams atvykus, Soldino mieste vėliavos buvo nuleistos iki pusės stiebo.

Nelaimės vieta buvo atverta vielom. Stovėjo vietos nacionalistų smogiamųjų dalių sargybos.

Lakūnai jau buvo pašarvoti Soldino kapinių koplyčioje. Jie buvo nuplaunami, perrišti. Kūnai buvo sužaloti, tačiau lengvai apžįstami. Tiksliai Darius dėl su laužymo atrodė kiek mažesnis.

Atvykusiems lietuviams rūpėjo surinkti žuvusios Lituanikos dalis. Tačiau apylinkės žmonės dalį jų kaip suvenyrus buvo išnešioję. Vietos nacių vadai davė garbės žodį, kad liekanos bus surinktos ir grąžintos Lietuvai.

Iš pradžių sudužusio lėktuvo dalys buvo surinktos, sukrautos į sunkvežimį ir nuvežtos į Soldino geležinkelio stotį, sukrautos į vagoną. Vežė net du karstus. Tada vagoną iš abiejų pusių užplombavo.

Baigus sukrauti Lituanikos liekanas, iš Berlyno buvo atvežti karstai žuvusiems lakūnams. Į jus perkėlė kūnus ir karstus užnaitavo.

(Bus daugiau)

PAGERBTAS

PREL. DR. S. MORKŪNAS

Sioux City, Iowa, Šv. Kazimiero lietuvių parapijos klebonas emeritus prel. dr. Simonas Morkūnas buvo pagerbtas Lietuvos Respublikos Prezidento Algirdo Brazausko specialiu padėkos raštu:

Gerbiamas Pone Simonai Morkūnai,

Minint žydų genocido Lietuvoje 50-metį, man malonu nuoširdžiai Jums padėkoti už humaniško žygdarbį, kurį Jūs atlikote antrojo pasaulinio karo metais, kai nepaisydami savo ir artimųjų gyvybei grėšiančio pavojaus gelbėjote žydus nuo nacių vykdyto genocido, tuo paliudydami krikščioniškos meilės gyvybingumą bei savo Tėvynės Lietuvos dorumą ir garbę pasaulio tautų akys.

Linkiu Jums tvirtos sveikatos, visokeriopos sėkmės Jūsų gyvenime, didelės laimės Jums ir Jūsų šeimai.

Su didžia pagarba, Algirdas Brazauskas, Lietuvos Respublikos Prezidentas.

Vilnius, 1993 m. rugsėjo 22 d.

-o-

Ne viena proga "Darbininkas" yra prisiminęs garbingą prel. dr. Simoną Morkūną, įvairių jo sukaikių proga.

Gimęs 1902 m. vasario 16 d. Ukmergės apskrityje, Žemaitkaimio valsčiaus Valtinų kaime, 1926 m. baigęs Kėdainių gimnazijos 5 klases, įstojo į Kauno kunigų seminariją.

1933 m. balandžio 1 d. arkivysk. J. Skvirecko įšventintas kunigu. Paskirtas Kauno Prisikėlimo bažnyčios vikaru, iš karto pasinėrė į šalpos sritį. Panaudodamas organizacinius gabumus, steigė prieglaudą, ligonines, vaikų darželius. Pirmojo bolševikmečio metu, nors ir talkino rezistencijai, išvengė arešto. Se-

suo Apolonija mirė Sibiro tremtyje, o brolis Jonas buvo nukankintas NKVD tardytojų.

Vokiečių okupacijos metais šalia labdaros darbų pasižymėjo ir žydų gelbėjime nuo mirties bei jų šelpimu ir globa.

Artėjant antrai rusų okupacijai, pasitraukė į Vokietiją, dirbo lietuvių pastoracijoje kol 1949 m. išvyko į JAV.

Apsistojęs Sioux City, Iowa, vyskupijoje, atgaivino ir sustiprino Šv. Kazimiero lietuvių parapiją. Už bažnytinę veiklą pakeltas į prelatus.

Daug dėmesio prel. Morkūnas skyrė ir Lietuvos vargingai padėčiai. Šalia materialinės šalpos Lietuvoje likusiems, jis uoliai įsijungė į laisvinimo veiklą Amerikoje. Ne tik pats rašė laiškus, peticijas JAV prezidentams, Kongreso nariams, straipsnius į amerikiečių spaudą, bet sugebėjo į šį darbą įtraukti aukštus vietinės diecezijos pareigūnus, žymius valstijos pasauliečius.

Už visuomeninę veiklą 1991 m. gruodžio 15 d. Morningside kolegija S. Morkūnui suteikė garbės daktaro titulą. Tai buvo pirmas toks atvejis Iowa valstijoje, kai nekatalikiška kolegija taip pagerbė katalikų dvasininką.

Prel. dr. Simonas Morkūnas už mėnesio — per Lietuvos Nepriklausomybės šventę vasario 16 d. — švęs amžiaus 92 metų sukaktį. Sveikiname!

Kornelijus Bučmys

— Aktorius Henrikas Kurauskas gruodžio 20 d. staiga mirė Vilniuje. Velionis buvo gimęs 1929 m. Kaune. 1948 m. baigė Kauno valstybinio teatro dramos studiją. Nuo 1954 iki 1992 m. dirbo Lietuvos akademiniame dramos teatre, sukūrė daugiau kaip aštuoniasdešimt vaidmenų.

"ŠEIMOJE GIMSTA ŽMONIJOS TAIKA"

(atkelta iš 1 psl.)

žmonių bendruomenei Viešpats patikėjo misiją duoti gyvybę ir, ją globojant šeimoje, valdyti kūrinių ir tuo pačiu rūpintis žmonijos ateitimi.

Pirmąją harmoniją sustrudė nuodėmė, tačiau Dievo planas nepaliauja galiojės. Šeima pasilieka tikrasis visuomenės pamatas; ji yra, kaip teigia Visuotinė žmogaus teisių deklaracija, "natūralioji pamatinė lūstelė".

Indėlis, kokį ji gali įdėti į taikos saugojimą bei ugdymą, yra toks reikšmingas, jog naudodamasis proga, kurią teikia Tarptautiniai Šeimos Metai, šiame

pasaulinės Taikos Dienos kreipimėsi norėčiau apmąstyti glaudų ryšį, siejantį šeimą su taika. Tikiuosi, kad Tarptautiniai Šeimos metai, visiems, kas nori puoselėti tikrąją taiką — Bažnyčioms, religinėms organizacijoms, Asociacijoms, Vyriausybėms, Tarptautinėms instancijoms — bus gera proga kartu pasvarstyti kaip padėti šeimai, kad ji galėtų kuo geriau atlikti savo kaip taikos kūrėjos vaidmenį.

Po šios įžangos seka keturi skyriai, kuriuose įvairiais aspektais gvildenamos šeimos gerovės ir taikos sąveikos bei tarpusavio priklausomybės.

LIETUVOS RESPUBLIKA PRAŠOSI Į NATO

(atkelta iš 1 psl.)

liotinos narystės NATO, Clinton administracija siūlo "Partnerystės vardan taikos" planą, kuris suteikia buvusioms Varšuvos pakto šalims tam tikrą karinį bendradarbiavimą, o vėliau ir pilnos narystės NATO galimybę.

Sausio 7 d. Lietuvos užsienio reikalų ministras Povilas Gylys gavo JAV Valstybės sekretoriaus Warren Christopher laišką. Jame rašoma, kad JAV su nekantrumu laukia sausio 10-11 dienomis vykšančio NATO valstybių vadovų susitikimo Briuselyje kaip palankios galimybės pradėti glaudesni Aljanso narių bendradarbiavimą saugumo srityje su besivystančios demokratijos šalimis, tarp jų ir su Lietuva. Laiške sakoma, kad programoje "Partnerystė vardan taikos" Lietuvai ir jos kaimynėms siūlomas glaudus praktinis bendradarbiavimas ir su politinėmis, ir su

karinėmis NATO struktūromis. Laiške teigiama, kad susitikime turėtų būti paskelbta, jog NATO sveikins naujus narius ateityje. Aljansui plečiantis nuoseklios raidos principu, būtų išlaikomas NATO pajėgumas, išsaugomas organizacijos darnumas ir sugebėjimas veikti. Laiško pabaigoje išreikšta viltis, kas Lietuva pritaris partnerystei vardan taikos ir aktyviai joje dalyvaus.

Sausio 10 d. Lietuvos prezidentas A. Brazauskas spaudos konferencijoje paneigė teiginį, kad stoti į NATO Lietuva nusprenė staiga. Brazauskas patvirtino, kad, prieš išsiųsdamas prašymą dėl stojimo į NATO, jis konsultavosi su Latvijos ir Estijos prezidentais, ir jie pritarė šiam Lietuvos žingsniui. Laukiant reakcijos iš Briuselio, nereikia tikėtis, kad bus nurodyta konkreti Lietuvos priėmimo į NATO data, — sakė Lietuvos prezidentas.

Sausio 10 d. Lietuvos ambasadorius prie NATO Adolfas Venskuskas pareiškė: "Nesame tokie naivūs, kad nesuprastume, jog, pareiškdami norą stoti į NATO, nežinojome apie tai, kad durys į šiaurės Atlanto paką iš karto neatsivers. Bet kadangi priklausome Vakarams, o ne Rytams, norime kuo greičiau priartėti prie NATO".

Sausio 10 d. Briuselyje prasidėjo dviejų dienų NATO šalių lyderių pasitarimas, kuriame Lietuvos ir kitų postkomunistinių šalių priėmimo į NATO klausimas bus tik vienas iš daugelio. Pagrindinis NATO šalių klausimas — karas buvusioje Jugoslavijoje. Sprendžiant iš Vakarų šalių lyderių reakcijos į Lietuvos prašymą priimti į NATO, Lietuvos ir kitų šalių priėmimo į NATO klausimas bus atidėtas ateičiai, kuri keičiantis politinei situacijai Rusijoje, nieko ramaus ir saugaus nežada.

A. J.

Prel. dr. Simonas Morkūnas

NEW YORKO ATLETAI DAR KRUTA IR PO 90 METŲ SUKAKTIES

Seniausias pasaulyje lietuvių sporto klubas įkurtas 1903 m. kaip "Ateities klubas". Pavadinimas 1904 m. pakeistas į "Lietuvių Gimnastikos klubą", o vėliau į "Lietuvių Atletų klubą" (LAK)

1993 m. lapkričio 6-7 dienomis Brooklyn, NY, Kultūros Židinyje LAK minėjo savo veiklos 90 metų sukaktį. Iškilnės vyko dvi dienas. Šeštadienį minėjime dalyvavo daugiau jaunoji karta (kalbėtojai Pat Torney ir Algirdas Šilbajoris). Sekmadienį vyresnio amžiaus minėjimo dalyviams pagrindinę kalbą pasakė Aleksandras Vakselis (44 metai kaip LAK narys, 11 metų klubo pirmininkas ir 24 metai garbės narys).

Per abi dienas svečių susilaukta apie 250. Abiejose minėjimo dalyse buvo atžymimi nusipelnę darbuotojai pagal šias kategorijas: 1) daugelį metų dirbęs dėl LAK gerovės, 2) LAK garbės narys, 3) LAK buvęs pirmininkas, 4) iškilus sportininkas.

Šeštadienį apdovanoti: Astra Bilerienė — 3, Raimundas Česnavičius — 2, Pranas Gvildys — 2, 3, 4, Vida Jankauskienė — 1, 2, Artūras Karnišovas — 4, Romas Kezys — 3, Rimantas Kliučevka — 3, Ričardas Naronis — 2, Algirdas Šilbajoris — 1, Ričardas Šinkus — 2, 4, Patrick Torney — 2, Vanda Vebeliūnienė — 2.

Sekmadienį apdovanoti: Vladas Adomavičius — 4, Alfonsas Andriulis — 4, Jonas Atkočius — 2, Danielius Averka — 1, Vytautas Beleckas — 2, Kazys Brazauskas — 1, 4, Klemas Budreckas — 2, Artūras Cenfeldas —

4, Kęstutis Čerkeliūnas — 2, Algirdas Daukša — 2, Bronius Garunkštis — 4, Gediminas Grauskas — 4, Vytautas Grybauskas — 4, Algirdas Jankauskas — 2, 3, Jonas Klivečka — 4, Vytautas Kulpa — 1, 2, Antanas Matulaitis — 1, Algirdas Norkus — 4, Stasys Prapuolenis — 2, 3, Jonas Raula — 3, Saulius Remėza — 1, 2, Albinas Sakalas — 2, Edvardas Stakys — 1, 2, Vacys Steponis — 2, 3, Lionginas Vaitkevičius — 3, Aleksandras Vakselis — 1, 2, 3, Marija Žukauskienė — 2.

Čia taip pat spausdiname Aleksandro Vakselio kalbą, pasakytą antrąją minėjimo dieną.

-o-

1902 metais Brooklyne buvo įkurtas "Ateities" klubas. Į jį įstojo apie 20 jaunų lietuvių (vyrų ir moterų) Šio klubo uždavinys buvo "kelti lietuvių vardą amerikiečių tarpe". Atkreiptinas dėmesys, kad tai buvo 1902 metais, Lietuvą valdė rusų caras. Lietuvis neturėjo teisės į savą kultūrą, raštą, knygą. Jauni vyrai Lietuvoje buvo gaudomi į Rusijos kariuomenę, kurioje tarnyba tais laikais buvo 20 metų.

Kas galėjo, veržėsi į Vakarų pasaulį, daugiausia į Ameriką. Dauguma buvo žemo išsimokslinimo ar iš viso beraščiai jaunuoliai. Lietuvos žemės purentojai, artojai. Pasiekę šios laisvos, bet ir atšiaurios šalies krantus, jie būrėsi į savas organizacijas, ieškodami užuovėjos sava egzistencijai. Po sunkaus darbo ir karais nežmoniškų dirbtuvėse sąlygų, jie vis dėlto rasdavo laiko mo-

APPLE IEŠKO TALKOS LIETUVOS ŠVIETIMUI

Per praėjusias tris vasaras Amerikos mokytojai savanoriškai vyko į Lietuvą su tikslu padėti atsikūrusios Lietuvos pašlijusiam švietimui. Pirmieji žingsniai buvo dar gana kuklūs — nuvyko tik 32 mokytojai. Antrąją vasarą savanorių skaičius pašoko iki 70 talkininkų, o 1993 metų vasarą važiuo jau 75.

Šį savanorių būrį sudarė ne tik pradžios mokyklų ir gimnazijų mokytojai, bet taipgi jame buvo nemaža grupė ir universitetų profesorių bei mokyklų administratorių. Septyniolika iš jų turėjo savo sričių doktoratus. Jie buvo paskirstyti po Vilniaus, Šiaulių, ir Klaipėdos pedagoginius institutus, be to seminarai dar vyko Marijampolėje ir Birštone.

Seminaruose pereitą vasarą dalyvavo apie 1100 Lietuvos mo-

kytojų. Atsižvelgdama į labai sunkią ekonominę padėtį, APPLE draugija Amerikoje kreipėsi į visuomenę ir pravedė labdaros vą. Aukotojai buvo tikrai dosnūs. Iš viso buvo gauta \$17,000 aukų. Kiekvienam seminarų dalyviui buvo sutelktos po 20 dolerių stipendijos ir jas gavo visi Lietuvos mokytojai, dalyvavę kursuose.

Lietuvos Švietimo ir Kultūros ministerija, vertindama šių seminarų reikšmę, vėl kviečia Amerikos ir Kanados mokytojus į talką ir šių metų vasarą. APPLE renginių centrai yra numatyti Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje. Mažesniais centrais numatomi Marijampolė, Mažeikiai ir Birštonas.

Šiuose centruose bus planuojami seminarai iš šių sričių: pradinis ugdymas, dailė, muzika, specialių poreikių vaikų, integravimo problemos, švietimo skyrių administravimas (švietimo vadyba), psichologija, anglų kalba, gimtoji kalba, pažangūs dėstymo būdai, socialiniai mokslai, geografija ir biologija ryšium su ekologija, specialioji pedagogika, darbas su vaikais-padaužom. Toks yra švietimo ministerijos pageidavimas, tačiau APPLE numato savo programą papildyti ir kitomis sritimis.

Seminarai vyks maždaug nuo liepos vidurio ir tęsis iki rugpjūčio vidurio. Galutinė data bus paskelbta vėliau.

Įvairių rūšių mokyklų mokytojai ir vadovai nekantriai laukia vasaros. Todėl American Professional Partnership for Lithuanian Education (APPLE) kviečia šią vasarą minėtų ir kitų sričių mokytojus bei profesorius vėl ateiti į talką Lietuvos švietimui. Suinteresuoti prašomi paruošti savo specialybės planą ir 3 kopijas pasiųsti iki kovo 1 d. šiuo adresu: Vaiva Vėbra, Executive Director of APPLE, Box 617, Durham, CT 06422, arba skambinti seminarų sekretorei Shirley Sabo 203 758-4600. Ji suteiks visas reikiamas žinias apie seminarų tvarką ir eigą.

Julius Veblaitis

stižas. Savose patalpose pagyvėjo veikla. Pirkimo kapitalą sudėjo patys nariai.

Ryšių su Lietuva iš protokolų negalima nustatyti. Bene pirmas LAK užsienio reikalų veiksmas buvo, kai LAK per žurnalistą ir klubo narį Kęstutį Čerkeliūną 1948 m. sutiko paremti krepšininkus Vokietijoje. Tuolaikinis FASKas Augsburg, Vokietijoje, kreipėsi į JAV gyvenantį K. Čerkeliūną "surasti galimybių

(nukelta į 7 psl.)

LAK sportinio prieauglio berniukų grupė 1961 m. Vadovai: Algirdas Birutis antroje eilėje kairėje ir Aleksandras Vakselis (vadovas ir klubo pirmininkas) dešinėje. Vytauto Maželio nuotrauka

LOS ANGELES, CA

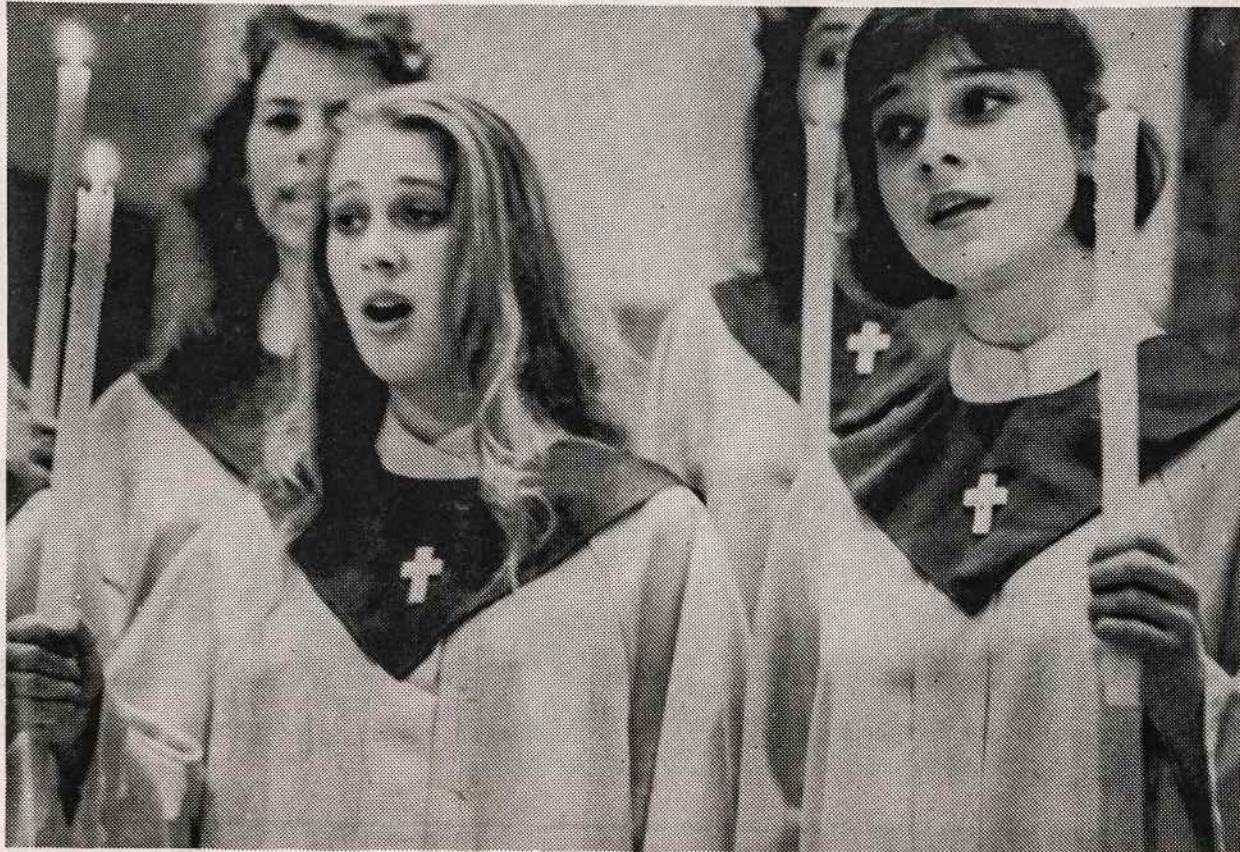
Kalėdų šventės praėjo labai pakilioja nuotaikoje. Pamaldose dalyvavo ir priėmė sakramentus daug žmonių. Pamaldose dalyvavo daug lietuviško jaunimo. Prieš Bernelių mišias parapijos choras, vadovaujamas muz. Viktoro Ralio, ir solistai atliko kalėdinių giesmių koncertą. Pamokslą pasakė dijakonas Gintaras Grušas, atvykęs iš Romos švenčių proga aplankyti savo tėvėlių Prano ir Marytės Grušų. Rinkliavos metu parapičiai parodė savo dosnumą savai lietuviškai parapijai (surinkta \$20,000 su viršum).

Šv. Kazimiero lietuvių parapijos choras, vadovaujamas muz. Viktoro Ralio, gavo kvietimą koncertuoti Lietuvoje. Choras kvietimą priėmė ir dabar tam koncertui uoliai ruošiasi. Gastrolių koncerto programa bus atlikta ir vietos parapijos bažnyčioje vasario 6 d., sekmadienį, 1:15 val. popiet.

Klaipėdos krašto prie Lietuvos prisijungimo minėjimas įvyks sausio 16 d., sekmadienį, 12 val. vidurdienį, parapijos salėje. Paskaitą skaitys istorikas Vincas Trumpa. Bus ir meninė programa.

Los Angeles Dramos sambūris stato Algirdo Landsbergio dviejų veiksmų pjesę "Vėjas gluosniuose" sausio 22 d., šeštadienį, 7:30 val. vak. ir sausio 23 d., sekmadienį, 12:30 val. popiet. Spektakliai vyks parapijos salėje. Pjesę režisuoja Algimantas Žemaitaitis. Vaidina: Nestoras Ruplėnas, Paulius Gražulis, Virgilijus Kasperavičius, Virgilijus Kasputis, Sigutė Mikutaitytė, Amandas Ragauskas, Ema Dovydaitytė, Tauras Radvenis, Daina Žemaitaitytė.

Politinį studijų savaitgalį, rengiamas Lietuvių Fronto Bičiulių Los Angeles Sambūrio, įvyks sausio 29-30 dienomis parapijos salėje. L.Ž.K.

"Pastoralės", Kauno mergaičių sakralinės muzikos choro, detalė. Choras atliko apie 30 koncertų JAV ir Kanadoje. Vytauto Maželio nuotrauka

Aplink pasaulį

■ Nušalintas Gruzijos prezidentas Zviad Gamsachurdia, 54 metų amžiaus, sausio 5 d. nusišovė, po to, kai vyriausybės karinės pajėgos jį ir jo rėmėjus apsupo. Kai kurie Gruzijos pareigūnai spėja, kad Gamsachurdia galėjo būti nušautas, kai ginčijosi su savo rėmėjais. Gamsachurdia, rašytojo sūnus, pirmą kartą buvo areštuotas 1956 m. kaip antisovietinis disidentas. 1977 m. jis vėl buvo areštuotas už tai, kad įkūrė žmogaus teisių gynimo grupę. 1991 m. gegužės mėnesį Gamsachurdia buvo išrinktas Gruzijos prezidentu. Tarptautinės žmogaus teisių grupės paskutiniu metu jį kaltino žmogaus teisių pažeidimais.

■ Prancūzijos užsienio reikalų ministras Alain Juppe sausio 4 d. pareiškė, kad Prancūzija iš tikrųjų neleis Rusijos ultranacionalistui Vladimir Žirinovskij atvykti į Prancūziją.

■ Baltarusija tris kartus padidino mokesčius už dujas ir elektrą. Šio mokesčių pakėlimo priežastis – Rusija neseniai pakėlė kainas už dujas ir naftą buvusios Sovietų

Sąjungos respublikoms. Baltarusijos prezidentas Stanislav Šuškevič pareiškė, kad toks Rusijos žingsnis "griauna mūsų ekonomiką ir sukelia tikrą krizę".

■ Po dviejų metų, kai sugriuvo Sovietų Sąjunga, ji vis dar tebėra gyva maskviečių mintyse. Pagal nepriklausomos apklausos duomenis, 57% Maskvos gyventojų galisi, kad Sovietų Sąjunga sugriuvo, tik 25% mano, kad tai pozityvus faktas. 17% apklaustųjų mano, kad visos buvusios Sovietų Sąjungos respublikos tuoj suformuos naują sąjungą, 39% galvoja, kad tik kai kurios dabar nepriklausomos respublikos susijungs į sąjungą, bet 24% yra pesimistai – kai nusiteikę dėl naujos sąjungos galimybės.

■ JAV prezidentas B. Clinton sausio 9 d. pareiškė, jog vedantys derybas "padarė didžiulę pažangą", kad pasiektų susitarimą su Ukraina dėl visiško jos branduolinio nusiginklavimo. Tačiau JAV administracijos atstovai pareiškė, kad galbūt šią savaitę derybos dar nesibaigs. Vienas iš labiausiai JAV nerimą keliančių klausimų yra tas, ar Ukrainos prezidentas L. Kravčuk įtikins Ukrainos Radą (parlamentą) ratifikuoti sutartį. Po NATO pasitarimų Briuselyje Clinton sausio 12 d. vakare atvyko į Maskvą, o sausio 13 d. pradėjo pokalbius su Rusijos prezidentu B. Jelcin. Tačiau, jeigu susitarimas su Ukraina bus pasiektas, B. Clinton gali skristi į Ukrainos sostinę Kijevą, o

vėliau grįš į Maskvą tolimesniems pokalbiams. JAV administracijos atstovai taip pat kalba, kad yra galimybė, jog L. Kravčuk sutarties pasirašymo ceremonijai atvyks į Washingtoną.

■ Sausio 9 d. tiek Armėnija, tiek Azerbaidžanas pranešė apie suintensyvėjusius mušius Nagorno-Karabach rajone, kur karas jau vyksta šešerius metus (16,000 žmonių užmušta, daugiau nei 1 milijonas pabėgėlių). Pranešama, kad keletas dešimčių Armėnijos karių buvo užmušta vien tik per sausio 8 d. vykusius mušius.

■ Maskvos policija areštavo vieną iš pagrindinių spalio mėnesio pučo organizatorių – Aleksandr Barkašov, neofašistinės Rusijos Nacionalinės Vienybės grupės lyderį. Manoma, kad spalio mėnesį jis išvengė arešto, pabėgdamas iš parlamento rūmų požeminiais tuneliais.

■ Pirmoji masinė protesto demonstracija nuo spalio pučo dienų sausio 9 d. įvyko Maskvoje. Daugiau nei 5,000 demonstrantų skandavo: "Pakarti prezidentą B. Jelcin!", išreikšdami pritarimą komunistams ir Žirinovskij partijai. Minia praėjo ir pro JAV ambasadą Maskvoje, prie kurios jie, mojuodami Sovietų Sąjungos vėliavomis, skandavo: "Fašistai!", "Jankiai namo!". Kelios dešimtys policininkų stebėjo demonstraciją, kuriai įvykti leidimą išdavė Maskvos miesto valdžia. Smurto atvejų neužregistruota.

NAUJI FAKTAI APIE NKVD AUKŲ LAIDOJIMO VIETAS

Kaip praneša ELTA, sensacingą žinią apie naujai išaiškintas NKVD aukų laidojimo vietas, šių žudynių pokario metais vykdytojus, sausio 10 d. spaudos konferencijoje pranešė Lietuvos Saugumo tarnybos generalinis direktorius Jurgis Jurgelis.

Pasak jo, pagal surinktus duomenis galima tvirtinti, kad nuo 1944 rugsėjo iki 1947 gegužės NKVD Vilniuje slapta nužudė daugiau kaip 700 žmonių ir palaidojo juos Tuskulėnų palivarko teritorijoje (jis yra šalia VRM kultūros ir sporto rūmų) bei vadinamojoje "Bartašiūno dačioje". Taip pat žinoma, kad nuo 1950 metų represinių struktūrų aukos buvo vežamos laidoti Trakų ir Nemenčinės link. Kol kas niekur nebuvo kasinėjama, bet yra daug faktų, kurie netiesiogiai įrodo informacijos teisingumą. J. Jurgelio nuomone, kasinėjimus galėtų atlikti ir tyrimų duomenis patvirtinti specialiai sudaryta komisija.

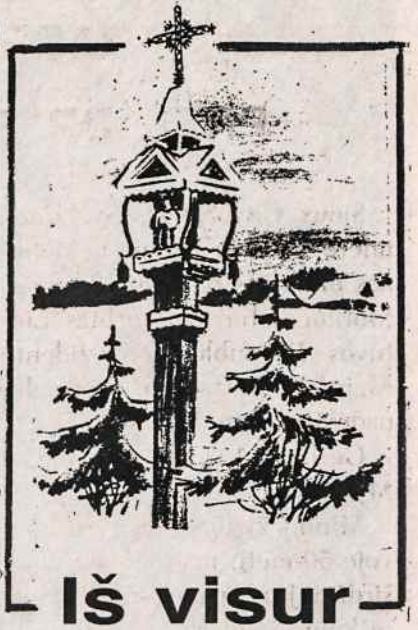
Saugumo tarnybos vadovo teigimu, Tuskulėnų dvaro teritorijoje turi būti palaidoti ir 1946 metų spalio pabaigoje nužudyto vyskupo Vinco Borisevičiaus palaikai, nes tuo metu NKVD savo aukų "niekur kitur nelaidojo".

ARTĖJA RINKIMAI Į LB XIV-ĄJĄ TARYBĄ

1993 m. gruodžio 3 d. JAV LB Krašto valdybos posėdyje buvo patvirtinta JAV LB XIV-tos Tarybos rinkimų vyriausios komisijos pirmininkė: Angelė Karnienė, 220 Pokagon Trail, M. S. Michigan City, In 46360.

Kiti rinkimų vyriausios komisijos nariai: Vytautas Gatauskas, Vytautas Kasniūnas, Jonas Kavaliūnas, Kazimieras Micevičius.

JAV LB XIV-tosios Tarybos rinkimams paskirti du savaitgaliai: balandžio 30 – gegužės 1 d. ir gegužės 7-8 d.

— Po Kalėdų mišių ir po Šv. Tėvo palaiminimo miestui ir pasauliui pagal tradiciją Popiežių sveikina ir Vatikano radijo vadovybė. Kalėdinį sveikinimą paruošia atskiro Vatikano radijo programos — kiekviena savo kalba. 1993 m. Kalėdose popiežiui Jonui Pauliui II nuneštoje audiojuostoje skambėjo ir trys lietuviški balsai — Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas arkivyskupas metropolitas Audrys J. Bačkis, Vilniaus arkikatedros bazilikos grigališkojo choro studijos vadovas Dainius Juozėnas ir poetas Jonas Juškaitis.

— Politinių studijų 26-tas savaitgalis, organizuojamas Lietuvių Fronto Bičiulių Los Angeles Sambūrio, įvyks sausio 29-30 dienomis Šv. Kazimiero lietuvių parapijos salėje. Politinėms ir kultūrinėms problemoms svarstyti kalbėtojais pakviesti: dr. Vytautas Dambra — Lietuvos ambasadorius Venecueloje, poetas Bernardas Brazdžionis, Vilija Jonkaitytė — US/Baltic Foundation biuro vedėja Vilniuje, dr. Kazys Ambrozaitis.

— *Saleziečių žurnalas* "Saleziečių balsas", 1959-1994 m. redaguotas ir spausdintas Italijoje, perkeltas į Lietuvą ir vadinsis "Saleziečių žinios". Tokiu vardu tas žurnalas buvo spausdinamas 1927-1940 metais.

— Kęstutis Genys, poetas, Kauno, dramos teatro aktorius, atvyksta į Philadelphia, kur sausio 16 d., sekmadienį, 12 val. vidurdienį Šv. Andriejaus parapijos salėje (19 Wallace St.) skaitys savo kūrybą. Popietę rengia ir visuomenę atsilankyti kviečia Lietuvių Moterų Klubų Federacijos Philadelphia klubo valdyba.

— Dail. Giedrės Žumbakienės-Jakonytės darbų paroda rengiama sausio 29-30 dienomis Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos Kultūros centre, 25335 West Nine Mile Rd., Southfield, MI. Parodos atidarymas sausio 29 d., šeštadienį, 7 val. vak.

— "Saulutė", prie Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos veikiantis Lietuvos našlaičių globos komitetas, suorganizavo ir Lietuvos našlaičiams išsiuntė 300 kalėdinių siuntinių. Daug gėrybių siuntai paaukojo ir persiuntimo išlaidas apmokejo amerikiečių organizacijos ir pavieniai geradariai.

— Kanadoje veikia 9 lietuviškos parapijos: Toronte, Missisauogoje, Hamiltone, Londone, St. Catherines, Delhi, Windsor, dvi Montrealyje - Aušros Vartų ir Šv. Kazimiero.

— The U. S. Baltic Foundation praneša apie naują adresą: 1211 Connecticut Ave., N. W. suite 506, Washington, DC 20036. Telef. 202 985-0380, FAX 202 234-8130.

— Vasario 16-osios gimnazijos adresas dėl Vokietijos pašto reformos pasikeitė. Dabartinis adresas yra toks: Litauisches Gymnasium, Hüttenfeld, Lorsche Str., 1, 68623 Lampertheim, Germany.

Klaipėdos Šv. Juozapo Darbininko bažnyčios statybai rudenį kas šeštadienį talkino savanoriai parapičiai. Klebonas kun. Algis Baniulis, SJ, (trečias iš k.) laimina užkandį.

JAV karo laivas Klaipėdos uoste. Viktoro Kapočiaus nuotr.

Lietuvos karo laivas fregata F12, dalyvavęs Baltijos jūroje laivyno manevruose. Viktoro Kapočiaus nuotr.

Šypsniai iš netolimos praeities

Klausimai-atsakymai

Klausimas: Koks skirtumas tarp kapitalizmo ir komunizmo?

Atsakymas: Kapitalizmas daro socialines klaidas, o komunizmas — kapitalines.

Klausimas: Kai pasieksime tikrąjį komunizmą ar bus dar va-gysčių?

Atsakymas: Bus, jei po dabar-tinio socializmo liks kas vogtina.

Klausimas: Kodėl vis dar trūksta mėsos?

Atsakymas: Mes taip gražiai žengiamo į tikrąjį komunizmą, jog gyvuliai nespėja pasivyti.

Klausimas: Kai pasieksime tikrąjį komunizmą, ar iš viso reikės dirbti?

Atsakymas: Žinoma, reikės! tik nesijaudinkit — blogiau ne-gali būti.

Klausimas: Kodėl raudonoji Armija vis dar delsia išvykti iš Baltijos kraštų?

Atsakymas: Vis dar ieško ir ne-randa, kas ją pakviestų į pagalbą.

Užburtas ratas

- Kodėl nėra sviesto?
- Todėl, kad nėra grietinės.
- Kodėl nėra grietinės?
- Todėl, kad nėra pieno.
- Kodėl nėra pieno?
- Todėl, kad karvės nei mū,

nei bū, nei kakarietū!

- Tai kodėl jos taip?
- Todėl, kad šieno nėra.
- Kodėl šieno nėra?
- Todėl, kad pievų nenušie- navo.

- Kodėl pievų nenušienavo?
- Todėl, kad šienploviai ne-galėjo. Jie visuomet taip, kai ne-pavalgo. Jie mėgsta sviestą, o sviesto nėra.
- O kodėl sviesto nėra?

Geriausia guma

Chruščiovo skelbiamos lenk-tynės su Amerika daugeliui davė pagrindą pasiginčyti. Rusas susi-ginčio su amerikiečiu — kurio valstybė gamina geresnę gumą.

Amerikietis pavyzdžiu nurodo automobilių padangas:

— Kartą automobilis atsi-trenkė į cementinę pertvarą ir visiškai subyrėjo, o padangos liko sveikos.

— O pas mus, — sako rusas, — kartą žmogus per tarymą išsoko pro langą iš ketvirtos aukš-to ir visiškai ištižo, bet kaliošai liko sveiki.

Saugu!

- Į duris beldžiasi vagys.
- Kas ten?
- Nebijokite, ne svečiai...

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York - **Vilnius** - New York **\$599** r.t.
Kaunas
 Chicago - **Vilnius** - Chicago **\$599** r.t.
One way \$380

FREGATA TRAVEL
 250 West 57th Street, 1211
 New York, NY 10107
 Tel.: (212) 541-5707

Waterview Properties
 of the Palm Beaches, Inc.

M L S

Ray Staskunas
LICENSED REAL ESTATE BROKER

11501 Ellison Wilson Road
 North Palm Beach, FL 33408
 SE Corner of PGA Bridge

407 - 622 - 5000
 407 - 626 - 8562 res.
 407 - 622 - 5966 fax

FOR YOUR FLORIDA REAL ESTATE NEEDS!!!

CALL 1 (800) 369 - 7355

DEXTER PARK PHARMACY
 Wm. Anastasi, B. S.
 77 - 01 JAMAICA AVENUE
 (Cor. 77th Street)
 Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
 Tel.: 296 - 4130

ATGIMUSIOS LIETUVOS DAINOS

Jūs galite namuose klausyti gražiausių Lietuvos estradinių dainų, jei išgysite trijų kasečių komplektą (po 90 minučių kiekviena) tik už 17 dol.
 (Persiuntimui pridėti 2 dol.)
 Dėl užsakymų skambinti Darbininko administracijai
 9 val. r. - 4 val. p. p.
 tel. 718 827-1351
 arba rašyti:
Darbininkas (administr.)
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

LIETUVIŠKA KOMPANIJA IŠ CHICAGO

atlanta IMPORT EXPORT

Trumpiausias kelias į Lietuvą

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

SIUNTINIAI PRISTATOMI Į NAMUS

NEW YORKE, KREIPKITE Į MŪSŲ ATSTOVĄ

TEL. (718) 441-4414

85 - 17 101 ST.

Richmond Hill, NY 11418

IŠ TOLIAU, SKAMBINKITE NEMOKAMU TEL.

1-800-775-SEND

IŠ CHICAGO, SKAMBINKITE (312) 434-2121

© atlanta IMPORT EXPORT, 1992

MES SIŪLOME PIGIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ IR RYGĄ IKI KOVO MĖNESIO PABAIGOS:

	Į Vilnių	Į Rygą
iš New York	\$700.-	\$600.-
iš Boston, Philadelphia, Washington	\$700.-	\$700.-
iš Chicago	\$750.-	\$620.-
iš Minneapolis, Cleveland, Detroit	\$750.-	\$750.-
iš Florida	\$800.-	\$750.-
iš Los Angeles, San Francisco, Seattle	\$950.-	\$950.-

Kainos padidintos Kalėdų laikotarpiui.
 Siūlome papigintas keliones ir iš Lietuvos ir Latvijos.

Ferrante Travel Center

135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650

(800) 654-2432

(201) 944-1273

(201) 592-8780

VILTIS (HOPE)

LITHUANIAN RELIEF PARCEL SERVICE, Inc.
 368 West Broadway, Boston, MA 02127
 TEL.: (617) 269-4455

TIESIOGINIAI SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į VILNIŲ

- VILTIES siuntinių tarnyba yra ne pelno organizacija, kuri surenka siuntinius Amerikoje ir juos išvežioja po visą Lietuvą.
- Visus siuntinius nuvežame ir žmonėms asmeniškai į namus pristatome vieno mėnesio laikotarpyje.
- Minimalus mokestis už siuntimą yra \$25. Vieno svoro kaina yra nuo 79 iki 99 centų.
- Visi siuntiniai yra apdraudžiami.
- VILTIS ir toliau tęsia pagalbos siuntinių organizavimo programą - VILTIES DOVANA. Aukotojas gali asmeniškai paremti ypatingai sunkiai pragyvenančius Lietuvos žmones - buvusius Sibiro tremtinius, vienišus senus žmones, našlaičius šiuo sunkiu laikotarpiu.
- VILTIES sekantis konteineris į Lietuvą išvyks vasario 10 dieną.

Siuntiniai **sausio-vasario mėnesiais** surenkami sekančiuose miestuose:

BROCKTON, MA sausio 27 d. (ketvirtadienį)	4.00 - 6.30 val.
WORCESTER, MA sausio 29 d. (šeštadienį)	12.00 - 4.00 val.
WATERBURY, CT sausio 29 d. (šeštadienį)	9.00 - 11.00 rytė
HARTFORD, CT sausio 29 d. (šeštadienį)	12.00 - 2.00 val.
PUTNAM, CT sausio 31 d. (pirmadienį)	4.00 - 6.00 val.
PROVIDENCE, RI vasario 2 d. (trečiadienį)	4.00 - 6.00 val.
BROOKLYN, NY vasario 5 d. (šeštadienį)	12.00 - 4.00 val.

☎ Dėl visos smulkesnės informacijos prašome kreiptis telefonu:

(617) 269 - 4455

Gintaras Karosas, Vytautas Bazikas ir VILTIES ŠTABAS

NEW YORKO ATLETAI DAR KRUTA IR PO 90 METŲ SUKAKTIES

(atkelta iš 4 psl.)

vieta sporto klube", taigi LAK, gauti krepšininkams, vykstantiems į Prancūziją uniformas. Po to mūsų (FASK) džiaugsmui gauta žinia iš Čerkeliūno, kad LAK sutiko aprūpinti FASKo organizuojamą krepšinių išvyką į Prancūziją. LAK uniformas laiku atsiuntė. Krepšinio rinktinė papuošta naujom amerikietiškomis uniformoms išvyko į Prancūziją. Tai reikia skaityti pirmuoju LAK sąlyčiu su išeivija.

Atvykę į New Yorką, radome 1953 m. penkiasdešimtmetį besirušiantį švesti LAK. Taip pat radome, kad visi protokolai nuo įsteigimo dienos buvo rašomi lietuvių kalba.

Ta sukaktis buvo lyg persiver timo taškas, naujosios išeivijos į klubo vadovybę įsiliejimas. Sukakties komitete jau randame Vytautą Belecką ir Aleksandrą Vakselį LAK vadovybėje.

Pirmuoju naujųjų ateivių (dypukų) LAK pirmininku buvo išrinktas Artūras Andriulis (1959 m.). Toliau sekė Aleksandras Vakselis (1960 m.), Rimantas Klivečka (1972 m.), Jonas Rauba (1973 m.), Vacys Steponis (1974 m.), Stasys Prapuolenis (1976 m.), Pranas Gvildys (1978 m.), Antanas Mičiulis (1979 m.), vėl Stasys Prapuolenis (1981 m.), Romas Kezys (1982 m.), vėl Pranas Gvildys (1989 m.), Astra Bilerienė (1992 m.) ir šiuo metu Algirdas Jankauskas.

Su naujųjų įsiliejimu į veiklą klubo sportinė veikla pagyvėjo. ŠALFAS metinėse žaidynėse vyrai krepšininkai pasipuošia Šiaurės Amerikos meisterio vardu 1955 metais ir tai pakartoja 1957 metais. Tuometinę vyrų

komandą sudarė: A. Bagdonas, A. Birutis, Cilčius, A. Daukša, Keskoniš, Kazlauskas, Mikulskis, Šlepetys, Bačanskai (bro liai), Dovydaitis, Kildžius, Kilbauskas, Narbutas, Venys, Ruzgas, Landsbergis, Kreivėnas.

Be krepšinio buvo gyvai dalyvaujama šachmatų sporte, sekijos vadovas Juozas Vilpišauskas. 1952 m. stalo tenisininkai, vadovaujami Algirdo Daukšos laimi DAFB klasės meisterio vardą.

New Yorke veikė du sporto klubai: LAK ir Lietuvių Sporto klubas. Dviem klubams sporto darbuotojų ir sportininkų buvo per mažą. Kilus sumanymui šiuos klubus sujungti, abiejų klubų nariai, savo visuotiniuose susirinkimuose sutarė abu klubus sujungti, tuo labiau, kad abiejų klubų pirmininku buvo tas pats asmuo (A. Vakselis). Tai įvyko 1960 m. ir "naujas" klubas pasirinko sau seną vardą — "Lietuvių Atletų Klubas". Pirmoji "naujo klubo" valdyba buvo tokios sudėties: A. Vakselis — pirmininkas, J. Kepenis ir J. Vilpišauskas — vicepirmininkai, J. Rūtenis — sekretorius, I. Gasi liūnas — išdėstas, A. Daukša — fin. sekretorius, A. Giedrius ir Kyrius — sportinių varžybų kasininkai, S. Prapuolenis — sporto ūkvedis, J. Narbutas — namo vedėjas. Kontrolės komisiją sudarė A. Kynastas, A. Mačionis ir K. Brazauskas. Naujai vadovybei pradėjus vadovauti klubui, savo veiklą tęsė futbolo sek cija. 1961-1962 metų sezono už LAK žaidė 5 futbolo komandos.

Pradėta daugiau dėmesio kreipti į sportininkų prieauglį, ne specifinėse sporto šakose, bet jaunimą lavinant fiziniai, ren-

giant įvairias mankštas ir pa ruošiant juos Raudonojo Kryžiaus plaukimo pažymėjimui. Pagrindiniai vadovai buvo Algirdas Birutis, Vida Gintautaitė-Jankauskienė, Vanda Vebeliūnienė ir Aleksandras Vakselis. Ši grupė pradėjo veikti 1961 m.

1955 m. klubas pardavė savo namą 168 Marcy Ave., Brooklyn, ir nusipirko kitą kampinį namą (3 aukštų) Halsey ir Irving gatvių sankryžoj. Čia išgyventa iki 1971 m. ir persikelta į lietuvių pranciškonų patalpas, 351 Highland Blvd., NY.

Kultūros Židinio — Lietuvių Namų statybos reikalai

Kadangi Lietuvių Kultūros Centro (Židinio) reikalai buvo surišti su LAK, pravartu čia įterpti keletą minčių apie tuo laiku kuriamą Lietuvių Kultūros Fondą ir LAK vaidmenį jame.

1968 m. rugsėjo mėn. pabaigoje, lietuviams Pranciškonams nupirkus žemę su pastatais Lietuvių Kultūros Centrai statyti, šio projekto finansavimas turėjo ypatingą svarbą. Nors Lietuvių Namų įsigijimo idėja buvo gyva New Yorko visuomenėje, tačiau reikėjo rasti būdą kaip sutelkti apie \$2,000,000 LKŽ statybos projektui vykdyti. Apsistota prie Bingo žaidimų vykdymo. Buvo įsteigti du Bingo būreliai: lietuvių Pranciškonų "Auxiliari" ir Lietuvių Atletų Klubas. LAK susidūrė su teisinėmis problemomis, tačiau jas išsprendus buvo gautas leidimas telkti lėšas Židinio statybai ir jo išlaikymui. Kultūros Židinio Dedikacijos leidinyje pasakyta: "(1971.IX.L) Organizuojama ir antroji Bingo popietė Kultūros Židinio statybos fondui remti. Ketvirtadienio popietės suorganizuotos Lietuvių Atletų Klubu vardu bei jėgom, talkinant ir kitiems paslaugams lietuviams". LAK gyvai įsijungė į lėšų telkimą, nes klubo finansiniai reikalai nesiklostė gerai ir jau 1971 m. atsirado rimtas reikalas atsisakyti savo būstinės namo) ir ieškoti prieglobsčio numatomam tada statyti Centre. LAK pastatas buvo parduotas LAK ketvirtadienio grupė telkė Židiniui lėšas beveik 20 metų. Lietuvių Kultūros Židinyje buvo atidarytas visuomenės nau-

LAK sportinio prieauglio mergaičių grupė 1961 m. Vadovės: pirmoje eilėje kairėje Vanda Valaitienė (dabar Vebeliūnienė), dešinėje Vida Gintautaitė (dabar Jankauskienė). Vytauto Maželio nuotrauka

dojimui 1974 m. vasario 10 d. Sportininkams buvo atiduotos keturios savaitės dienos Židiniu naudotis. Tokiu būdu buvo sudarytos labai geros sąlygos LAK vystyti sportinę ir kultūrinę veiklą. Sportininkai taip pat gavo išskirtinai jų naudojimui kambarį ir dušą. Su Kultūros Židiniu į newyorkiečių visuomeninį gy-

venimą atėjo didelis kultūrinės veiklos ir ypač sportinės veiklos pagyvėjimas.

1971 m. atvyksta į New Yorką ilgametis tarptautinis stalo teniso meisteris Antanas Gvildys. Jis buvo paskirtas ŠALFAS Rytų sporto apygardos vadovu. Jis taip pat įsijungia į Lietuvių Atletų Klubą sportinę veiklą, ypač

stalo ir lauko tenise. Klubo sportinė veikla pasidarė įvairesnė ir kai kuriais atžvilgiais patrauklesnė.

1974 m. ŠALF metinėse žaidynėse klubo vyrai krepšininkai tampa lietuvių Šiaurės Amerikos meisteriu. LAK jaunieji neatsilikę nuo vyrų ir jie tapo čempionais. Dideliu sportinės veiklos paskatinimu buvo galimybė naudotis Kultūros Židiniu treniruotėms ir rungtynėms!

Lietuvių Atletų Klubas Žinios taip pat išvydo šviesą. Tai yra (nukelta į 8 psl.)

IŠ LIETUVOS IR APIE LIETUVĄ

— Lazdijuose pasieniečiai, patikrinę Prancūzijoje registruotą "Mercedes" mikroautobusą, po jo stogu rado sulindusius devynis filipiniečius. Už jų nelegalų nugaubimą į Varšuvą Belgijos pilietis J. Vanalderweledas iš kiekvieno buvo paėmęs po \$2000, už netikrus pasus buvo sutaręs dar po \$2000.

— Lietuvos Respublikos biudžetas 1994 metams pramatomas dvigubai didesnis negu 1993 m. Toks padidintas biudžetas Seime ydiniu balsavimu patvirtintas gruodžio 23 d. Prezidentūros išlaidos numatomos 18 kartų didesnės. Seimo ir vyriausybės išlaidos padidės 4 kartus, višų ministerijų — vidutiniškai 3 kartus.

— Vilniaus technikos universiteto studentai T. Grunskis, S. Timkevičius ir A. Vosylius Amerikoje, Aukštųjų mokslų asocia-

cijos skelbtame tarptautiniame konkurse "Gyvenamoji statyba mieste" pelnė trečią premiją — \$1,000. Jie projektavo Lieporių gyvenamąjį rajoną Šiauliuose. Konkurse dalyvavo 1400 studentų iš 29 valstybių.

— Biržuose švedų firmos "KMW Energi AB" specialistai sumontavo galingą medienos drožlėmis kureną krosnį. Katilinė šilumą ir šiltu vandeniu aprūpins pusę miesto. Per metus bus sudeginama apie 50,000 kubinių metrų drožlių — jas parūpins Biržų miškų urėdija, valydamą savo plotus.

— Pasaulinės sveikatos organizacijos duomenis, 1992 m. nuo rūkymo sukeltų ligų mirė 7,123 Lietuvos gyventojai, sulaukę 35-erių metų ir vyresnių (6,720 vyrų ir 403 moterų). Taigi, nuo rūkymo žūsta 7 kartus daugiau žmonių negu eismo nelaimėse ir 3 kartus daugiau negu natūraliomis mirtimis.

— Vilniaus aerouoste tarptautiniame terminale nuo lapkričio 25 d. pradėjo veikti bendros Austrijos, Šveicarijos ir Skandinavijos šalių aviakompanijos biuras. "Austrian", SAS ir "Swisair" bendrovės skraidina keleivius iš Lietuvos nuo 1992 m. pradžios. Per savaitę iš Vilniaus į Kopenhagą skrenda šeši lėktuvai.

— Kauno "Jiesios" keramikai 25% savo gaminių eksportuoja į Švediją. Atnaujinti prekybos ryšiai ir su Čekija.

— Vilniaus Šv. Kazimiero bažnyčioje įvyko liaudies religinės muzikos šedevro — "Žemaičių Kalvarijos kalnu" — premjera. "Kalmus" giedojo Vilniaus religinio folkloro ansamblis "Ūla" ir Kretingos Šv. Antano kolegijos religinio folkloro ansamblio muzikantai.

— "1941 - 1952 metų Lietuvos tremtiniai". Taip pavadintas Vidaus reikalų ministerijos parengtas vardynas apie sovietines deportacijas iš Lietuvos. Išleistas būsimos tritomos pirmas tomas. Jame — 40,000 tremtinių pavardės, vietovės iš kur ir į kur tremti, tremties laikas. Vardynę suregistruoti šešiolicos Lietuvos rajonų tremtiniai. Vardynas turi 550 puslapių, išspausdinta 20,000 egzempliorių. Įvade atspausdintas istoriko E. Gronskio straipsnis "Lietuvos gyventojų deportacijos", bylų faksimilės.

KNYGOS ANGLŲ KALBA — geriausia dovana lietuviškai nekalbantiems

Darbininko administracijoje gaunamos šios anglų kalbos knygos:

Introduction to Modern Lithuanian, Dambriūnas, Schmalstieg & Klimas. Tai geriausias vadovėlis išmokyti lietuviškai. Kaina 25 dol. Yra pagamintas ir **A Set of 4 audio cassettes**, vartojamas su knyga. Visi paaiškinimai anglų kalba. Kaina 40 dol.

Lithuania 700 Years. Tai garsių lietuvių istorikų ir politikų straipsnių rinkinys. Kietais viršeliais, su spalvotu aplanku, 458 psl. Kaina 25 dol.

Lithuanian Cookery by Iza belė Sinkevičiūtė. 5th printing 1993. Populiariausia dovana. 325 psl. Yra labai daug lietuviškų valgių receptų. Kaina 15 dol.

Hell in Ice, by Onutė Garbšienė. Introduction by Alfred E. Senn, Ph.D. Translated into English by Raimonda K. Bartuška. Published by Alksnins family. Tai dienoraštis moters, kuri 1941 m. birželio mėn. iš Lietuvos buvo išvežta į Sibirą. Kaip ji išaugino du mažus vaikus ir pati išliko. Prof. A. E. Senn savo įvade rašo (duodame ištrauką): "The author of this diary was a member of the class of 1941, the tens of thousands of inhabitants of the Baltic region, of Latvia, Lithuania, and Estonia, whom Soviet authorities rounded up on a single June night, loaded into cattle cars, and dispatched to the wastelands of Siberia. A diary like this one brings us closer to the hideous experience these people endured than any historian can — just as the diary of Anne Frank gave witness of the suffering of the Jews of Europe in World War II." Knyga išleista Vilniuje, 1992. Kietais viršeliais, 255 psl., su spalvotu aplanku. Kaina 15 dol.

Šias knygas galima gauti Darbininko administracijoje. Iki Kalėdų užsisakant, nereikia pridėti persiuntimo mokesčio. Čekius ir užsakymus siųskite:

DARBININKAS
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207
Tel. (718) 827-1351

A.† A.

GEDIMINUI STASIUKEVIČIUI

į amžinybę iškeliavus, jo žmonai Aldonai, sūnui Jonui, dukrai Danutei ir jų šeimoms bei visiems artimiesiems nuoširdžią ir gilią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Brolis Kazimieras Stasiukevičius su sūnumis: Povilu ir Kazimieru bei jo šeima

A.† A.

GEDIMINUI STASIUKEVIČIUI

iškeliavus į amžinybę, reiškiamo gilią užuojautą jo žmonai Aldonai su šeima, seserims: Eugenijai ir jos vyrui Algiui Dūdams, Mikalincui Jozokienei, Birutei Pellernienei su šeimomis ir broliams: Vytautui Stasičiui, Kazimierui Stasiukevičiui su šeimomis, giminėms ir bičiuliams.

Vanda ir Antanas Gruzdziai
Ona ir Jonas Pupininkai

PADĖKA

A.† A.

GEDIMINUI STASIUKEVIČIUI

mirus, nuoširdžiai dėkojame visiems, dalyvavusiems šermentyse, laidojimoje ir išreiškusiems užuojautą mūsų skausmo valandoje. Didelis aciū už užprašytas mišias, gėles, aukas ir maldas.

Dėkojame klebonui kun. Jonui E. Rikteraičiui ir kun. Juozui Matučiui už aukotas gedulingas mišias Šv. Andriejaus bažnyčioje.

Aciū už palidėjimą į kapines ir už jautrius atsisveikinimo žodžius. Aciū muz. Jurgiui Peikiaičiui už vargonų muziką ir už giesmes broliams Vytiui ir Alf. Zdaniams.

Nuliūdę:

Žmona Aldona
Duktė Danutė ir vyras Algis
Sūnus Jonas ir žmona Linda ir anūkai

Mylimam svainiui, dėdei

A.† A.

PRANUI KUNIGĖLIUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia ilgametei bendradarbei Kazimierai Šventoraitienei, jos sūnums Edvardui ir Sauliui su šeimomis ir kartu liūdi.

Dalia Bulvičiūtė

Brangiam tėvui ir seneliui

A.† A.

PETRUI GRĮŠKELEI

mirus, dukrą Liudą Rugienienę ir sūnus Kęstutį bei Rimą su šeimomis nuoširdžiai užjaučiame.

Kibirkščiai ir Vilgaliai

Tauriam asmeniui

A.† A.

MAURILIJUI MIKUTAVIČIUI

mirus, jo mylimą žmoną Mariją, sūnus ir jų šeimas nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi

Marija L. Šveikauskienė

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Žiema New Yorke šiemet nepagalėjo šalčio, sniego, liūdros. Asmenims, kurie gali suvaldyti savo smalsumą koks bus jų asmeninis pomirtinis gyvenimas, patartina šiuo metu susilaikyti nuo Kultūros Židinio lankymo, nes kiemas arba automobiliams pastatyti aikštė pasikeitė į nenuvalytą čiuožyklą.

Organizacijų atstovai bei prijauniantys asmenys kviečiami į susirinkimą Kultūros Židinyje sausio 20 d., ketvirtadienį, 7:30 val. vak. Bus sudaromas komitetas Lietuvos ambasadoriaus prie Jungtinių Tautų Aniceto Simučio 85-erių metų sukakčiai pagerbti.

Dr. Nijolė Bražėnaitė-Paronetto praneša, kad sausio 6 d. suėjo 60 metų nuo jos tėvelio Konstantino Bražėno mirties. Ta proga už a. a. Konstantiną mišias Tėv. Leonardas Andriekus, OFM, aukos lietuvių pranciškonų koplyčioje Brooklyne sausio 15 d., šeštadienį, 10 val. ryto.

Julius Veblaitis, Union, NJ, pakviestas su Vytautu Daugirdu atlikti meninę programą Klaipėdos atvadavimo minėjime sausio 16 d. Kultūros Židinyje, Summit Symphony ir The Union Symphony orkestrų narys, Naujų Metų išvakarėse smuikavo koncerte, kurio linksma, naujaitinė J. Strauss valsų, polkų ir "Die Fledermaus" ištraukų programą atliko Summit Symphony orkestras.

Kultūros Židinio pagrindinį įėjimą puošusi didžiulė pušis nebeatlaikė ledukų naštos ir didžiosios liūdros pasėkoje sausio 8 d. ankstyvą rytą išgriuvo ant visados.

Jaunimo stovykla "Dainava" ieško ūkyvedžio. Pagaideujamas pensininkas su žmona. Dėl darbo, atlyginimo ir gyvenimo sąlygų kreiptis į Jaunimo stovyklos pirmininką Vyt. Petrulį, telef. 313 525-0294 arba laišku: 30115 Brookview, Livonia, MI 48152. (sk.)

Klaipėdos Krašto atvadavimo 71 metų sukakties MINĖJIMAS

įvyks sekmadienį, sausio 16 d., 3 val. popiet
Kultūros Židinyje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY.

- Paskaitą skaitys Lietuvos dimisijos majoras BALYS RAUGAS;
- Meninę programą atliks VYTAUTAS DAUGIRDAS ir JULIUS VEBLAITIS;
- Po programos pabendravimas prie kavutės.

Visus kviečia
New Yorko šauliai, ramovėnai ir birutietės

Pirmą kartą New Yorke! Vilniaus Universiteto studentų choro "VIRGO"

KONCERTAS

1994 m. vasario 6 d., sekmadienį, 2:30 val. p.p.
Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY.

Įėjimo auka \$13.00.

Pensininkams ir jaunuoliams iki 21 m. - \$10.00.

Salėje vietos bus numeruotos, tad bilietus prašome įsigyti iš anksto.

Bilietus platina:

NY - Kestas ir Asta Bileriai - (718) 847-8735
Martytė Šalinskienė - (718) 296-2244
NJ - Julius Veblaitis - (908) 687-4943

Bilietus galima įsigyti ir pas LB Queens ap-kės valdybos narius ir prieš koncertą prie įėjimo.

Čekius rašyti: Lithuanian-American Community

Prieš koncertą (nuo 12 val.) ir po koncerto mūzojoje salėje veiks kavinė, bus karšti pietūs ir baras.

Visus maloniai atsilankyti kviečia

LB NY Queens apylinkės valdyba ir talkininkai

Iš Metropolitan operos rūmų sausio 15 d., šį šeštadienį, 1:30 val. popiet New Yorko laiku per radiją bus transliuojama Giuseppe Verdi opera "I Lombardi". Pagrindiniai solistai: Paul Plishka, Aprile Millo, Luciano Pavarotti, Jane Shaulis (Šaulytė). Diriguoja James Levine. Sausio 22 d., ateinantį šeštadienį, bus transliuojama Richard Strauss opera "Elektra".

Albinas V. Milukas, Coventry, R.I., ir šiemet dosniai parėmė "Darbininką", atsiųsdamas 80 dol. čekį. Nuoširdžiai dėkojame už paramą.

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, 1994 metams paliko tą pačią metinę prenumeratą — \$85 oro paštu. Kiti Lietuvos dienraščiai prenumeratą oro paštu pakėlė 50%. Jau laikas užsisakyti "Lietuvos aidą" 1994 metams arba pratęsti turimą prenumeratą. Čekį \$85 išrašyti: "Lietuvos aidą" vardu ir siųsti JAV įgaliotiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Telef. 708 986-1613.

Vilniaus universiteto studentų choras "Virgo" atvyksta į New Yorką ir koncertuos Kultūros Židinyje vasario 6 d., sekmadienį, 2:30 val. popiet. Koncertą rengia LB Queens apylinkės valdyba.

TALPINTUVAI PER TRANS-PAK siunčiami kas savaitę. Skubius siuntinius siunčiame **AIR CARGO**. Pinigai pervedami doleriais. **TRANSPAK**, 2638 W. 69th Street, Chicago, IL 60629. Telef. 312 436-7772. **CONNECTICUT** valstijoje 203 232-6600. **BOSTONO** apylinkėje 508 428-1004. (sk.)

Ieškoma virėja dėl 120 lovų **Slaugos namų**, turinti patirties su dietišku maistu ir vadovavimu virtuvės personalui. Kreiptis prisiunčiant savo gyvenimo ir darbo aprašymą:

Matulaitis Nursing Home,
10 Thurber Rd.,
Putnam, CT. 06260.

(sk.)

Gera žinia New Yorko ir apylinkių lietuviams

VILTIS siuntinių agentūra praneša, kad visi kalėdiniai siuntiniai sėkmingai išdalinti Jūsų artimiesiems Lietuvoje. Sekantis konteineris bus išsiųstas vasario 10 dieną. Į New Yorką surinkti siuntinių atvyksime vasario 5 d. Siuntinius priimsime Kultūros Židinio kieme (buv. spaustuvės patalpose) nuo 12 iki 4 val. popiet. Jokių muitų mokesčių nėra. Dėl visos informacijos skambinkite tel:

(617) 269-4455.

VILTIS

Lithuanian Relief Parcel Service
368 West Broadway
Boston, MA 02127

(Žiūr. skelbimą 6-tam psl.) (sk.)

LAK pirmoji krepšinio komanda, 1954 metais laimėjusi YMCA pirmenybes. Kairėje Antanas Bagdziūnas — sporto vadovas, dešinėje Algirdas Ruzgas — komandos vadovas.
Vytauto Maželio nuotrauka

NEW YORKO ATLETAI

(atkelta iš 7 psl.)

informacinis leidinėlis klubo nariams ir sporto bičiuliams.

1977 m. ŠALFo žaidynėse, kurias globojo LAK New Yorke, tik jaunių B klasės krepšinio komanda laimėjo meistrystę.

Sužydo stalo tenisas (J. Didžbalis, P. Gvildys, J. Krivickas, J. Milukas, R. Šimkus). Kultūros Židinyje buvo rengiamos USTT varžybos.

1978 m. įvykusiose Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynėse LAK laimėjo daug pergalių. Nėra galimybės čia išvardinti visų aukso medalių laimėtojų Toronte.

Tose varžybose gerai pasirodę LAK futbolininkai. Tik gaila, kad šiuo jie savo veiklą užbaigė — klubo futbolo sekcija uždaryta.

1983 m. įvykusiose Pasaulio

Lietuvių Žaidynėse Chicagoje LAK dalyvavo krepšinyje (A, B, C), mergaičių tinklinyje (A, B, C), lauko ir stalo tenisuose, futbole, lengv. atletikoje, šaudyme ir šachmatuose.

1987 m. klubas suorganizavo išvyką į Australiją.

1991 m. išvyką į Lietuvą. Vyko 190 asmenų (40 sportininkų ir vadovų). Išvyka kainavo — \$160,000.

Šio pranešimo pradžioje minėjau žurnalistą Kęstutį Čerkečiūną, tačiau jaučiu pareigą vėl prie jo sugrįžti. Jis nuo 1948 m. iki šios dienos labai gabi ir objektyviai talkina garsindamas LAK veiklą. Jis maloniai sutiko redaguoti LAK metraštį, palankiom sąlygom susidarius. Metraščio išleidimui jau yra gauta

\$2,000 parama.

Spaudos darbuose gabi ir didžiulė talka atėjo iš Algirdo Daukšos, Antano Baldžiūno ir vėlesniais laikais iš Algirdo Šilbajorio.

Minėdami šią sukaktį turime prisiminti mūsų mirusių klubo narius. Dėl jų gausybės neįmanoma jų čia išvardinti, tačiau šiais metais sukako 20 metų nuo Tomo Dičpinigaičio ir Rimanto Biručio tragiško žuvimo. Pagerbdami juos, pagerbiame ir visus mūsų mirusius.

Pabaigai noriu pacituoti žurnalisto Kęstučio Čerkečiūno rašyto laiško man mintį:

"Idomu, kad 1904 pradžioje, kai Lietuvoje dar buvo uždrausta spauda, vyrai Brooklyne lietuviškai" rašė susirinkimo protokolą. Rašyba, kuri mums svetima, bet tokia miela. Pagarba tiems vyrams!"

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Darbininko skaitytojai atsiunte metinę prenumeratą, prisidėję aukomis laikraščiui stiprinti ir atsiųsime už įvairius patarnavimus ar metinį kalendorių:

Po 40 dol.: C. Masaitis, Thompson, CT; A. Masiulis, East Hartford, CT.

Po 30 dol.: A. Dzika, West Hartford, CT; E. V. Zumaris, Wollaston, MA; A. Pocius, Elizabeth, NJ; Irene Polywko, New Providence, NJ; S. V. Birutis, Wayne, NJ; Magdelena Jankauskas, Fort Salonga, NY; A. S. Griskas, Richmond Hill, NY.

Po 25 dol.: S. Kuzminskas, Waterbury, CT; J. Keraminas, Rockford, IL; W. Kamantauskas, Norwood, MA; Lietuvos Respublikos misija prie Jungtinių Tautų, New York, NY; Ona Vipisauskas, Charlotte, NC.

Po 20 dol.: V. Butvydas, Greenwich, CT; Ona Strimaitis, Putnam, CT; V. Pleckaitis, New Haven, CT; V. Laugalis, Niantic, CT; J. Gelumbauskas, Waterbury, CT; Julia Kuliesius, Waterbury, CT; Kun. Dr. V. Cukuras, Putnam, CT; Kun. R. Krasauskas, Putnam, CT; Kun. P. Sabulis, Waterbury, CT; V. A. Vaitkus, Waterbury, CT; Marija Grabnickas, Lake Wales, FL; S. Vaškys, St. Petersburg Beach, FL; A. ir L. Stepaitis, Arlington Hts., IL; A. Juodvalkis, Chicago, IL; C. Ramanauskas, Chicago, IL; B. Andrasiusas, Orland Park, IL; C. Surdokas, Baltimore, MD; V. Andriukonis, Arlington, MA; Kun. A. C. Abracinkas, Brockton, MA; V. A. Suziedelis, Brockton, MA; F. Rackauskas, Dorchester, MA; Antanina Starinskas, Dorchester, MA; Marija Hauser, Lexington, MA; Stanislava Cibas, Milton, MA; P. Šimkus, Quincy, MA; V. Kamaitis, Sutton, MA; Veronika Misiunas, Elizabeth, NJ; U. Maceikonis, Elizabeth, NJ; J. Mauragas, New Providence, NJ; A. Bartys, Rigwood, NJ; Mery Kulis, Whiting, NJ; B. Rutkūnas,

Bayville, NY; Gražina Siliunas, Flushing, NY; K. Butkus, Jamaica Hill, NY; Elena Urbaitis, New York, NY; V. P. Gudelis, Esq., Richfield Springs, NY; Domicella Slye, Ozone Park, NY; Genovaitė Dirzys, Woodhaven, NY; Kun. V. J. Martusevičius, Philadelphia, PA; Pranė Surma, Philadelphia, PA.

Po 15 dol.: Stefa Vitenas, Cromwell, CT; V. Saimininkas, East Hartford, CT; F. Stankus, Hartford, CT; J. Grinius, Wethersfield, CT; Ramona Juralis, West Hartford, CT; A. Radzius, Baltimore, MD; Josephine Lapsys, Dedham, MA; B. A. Victor, Shrewsbury, MA; K. Cesna, Worcester, MA; Birutė Podleckis, Linden, NJ; M. Iskelius, Paterson, NJ; Vera Rutz, Toms River, NJ; E. Sirgedas, Brooklyn, NY; E. Baranauskas, Schenectady, NY; A. Gudecuskas, Coventry, RI.

Po 11 dol.: Zinaida Vyšniauskas, Malvern, OH.

Po 10 dol.: J. Šablinskas, London, England; Brona Sirvinskas, N. Hollywood, CA; Danutė Koltko, Ansonia, CT; A. Lazdauskas, Bridgeport, CT; V. Juozokas, Newington, CT; Marcella Laureckas, Waterbury, CT; Stasė Levanas, Waterbury, CT; A. Paliiulis, Waterbury, CT; M. D. Banevičius, W. Hartford, CT; E. R. Kirellis, Wethersfield, CT; Stasė Skerienė, Woodstock, CT; J. Masilionis, Chicago, IL; M. Ambrose, New Market, MD; A. M. Janus, Centerville, MA; J. Dabrila, Dorchester, MA; Ursula Narkus, Lawrence, MA; Irena M. Galinis, Norwell, MA; V. Trinavich, So. Boston, MA; J. Dionas, Westfield, MA; K. Daugela, Bedford, NH; Sofija Kungys, Clifton, NJ; V. Kligys, Edison, NJ; V. Budnikas, Elizabeth, NJ; Marie Biosevas, Jamesburg - Roosmoor, NJ; Eugenia Praleika, Little Falls, NJ; K. Gaudienė, Milltown, NJ; Bronė Venckienė, Newark, NJ; L. Skarulis, Brooklyn, NY; S. Plechavi-

cius, Dobbs Ferry, NY; J. Alyta, Flushing, NY; K. J. Jonynas, Flushing, NY; E. ir D. Lauksys, Ft. Salonga, NY; Mary Kober, Port Washington, NY; P. Kunigelis, Williston Park, NY; Bronė Spudis, Woodhaven, NY; Marie Wasilitchikow, Woodhaven, NY; R. A. Zinas, Bethlehem, PA; V. Incys, Lancaster, PA; Dalia Jakas, Norristown, PA; C. Kazakauskas, Philadelphia, PA; V. Sušinskas, Philadelphia, PA; Julia Tamkevicius, Pittsburgh, PA; A. Vaitekunas, Providence, RI; Joanna Strazdyte - Reitz, Madison, WI.

Po 5 dol.: Aušra Garbauskas, Santa Monica, CA; V. Čekanauskas, Westlake VLG, CA; J. Šaulys, Branford, CT; R. Taunys, Putnam, CT; J. Sciuckas, Seymour, CT; J. Bružas, S. Woodstock, CT; B. Budzinauskas, Waterbury, CT; L. Krasauskas, Waterbury, CT; T. Bertram, W. Hartford, CT; V. Vaškys, Crownsville, MD; Stefanija Subatis, Arlington, MA; V. Židžiūnas, Centerville, MA; Stella Gendrolis, Dorchester, MA; J. Ajuskas, Peabody, MA; P. Molis, Shrewsbury, MA; V. Vozbutas, S. Boston, MA; J. Spakevicius, Westwood, MA; H. Bite-nas, Elizabeth, NJ; A. Liobis, Middlesex, NJ; Mary Z. Zinke, Piscataway, NJ; A. Elskus, New York, NY; Rima A. Gudaitis, Richmond Hill, NY; Stefa Mikulskis, Woodhaven, NY.

Po 3 dol.: Theresa R. Mazeika, Devon, PA; Vanda Uzinskas, Villanova, PA.

Po 2 dol.: Z. Gavelis, South Boston, MA.

Kiekviena auka yra didelė pagalba *Darbininkui*. Laikraščio ateitis priklauso nuo aukotojų dosnumo. Vien iš prenumeratos nebūtų galima išsilaikyti.

Už kiekvieną auką
nuoširdžiai dėkojame.
Darbininko Administracija